ΑΣΤΗΡ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

«Πάντα δοκιμάζετε, τὸ καλὸν κατέχετε».

Ἔτος 67ον ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ, 1931. Ἀριθ. 12.

Η ΚΑΛΗ ΑΓΓΕΛΙΑ

«Καὶ ἰδού, ἄγγελος Κυρίου ἐπέστη αὐτοῖς καὶ δόξα Κυρίου περιέλαμψεν αὐτοὺς καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν.

Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἄγγελος· Μὴ φοβεῖσθε· ἰδού, εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἥτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ.»

Λουκ. β΄. 9, 10.

Ἡ γέννησις τοῦ Σωτῆρος ἀνηγγέλθη τὸ πρῶτον εἰς δύο τάξεις ἀνθρώπων —εἰς τοὺς ἐξ ἀνατολῶν ***σοφοὺς*** καὶ εἰς τοὺς ταπεινοὺς ***ποιμένας*** τῆς Ἰουδαίας. Οἱ μὲν πρῶτοι, ἀλλόφυλοι ἐρευνηταὶ τῆς φύσεως, ζητοῦντες ἐκ τῶν ἔργων τοῦ Θεοῦ, τῶν οὐρανίων σωμάτων, νὰ γνωρίσουν Αὐτὸν καὶ τὰ μυστήρια τῶν ἀνθρωπίνων πεπρωμένων, ὁδηγοῦνται πρὸς τὴν ἀλήθειαν ὑπὸ ἀστέρος. Οἱ δὲ ποιμένες, Ἰουδαῖοι, γνῶσται τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ νόμου Αὐτοῦ, ὁδηγοῦνται ὑπὸ ἀγγέλων πρὸς τὸ πτωχὸν κατάλυμα, ὅπου ἔκειτο ὁ Μεσσίας. Τὰς βουλὰς Αὐτοῦ ὁ Θεὸς πανσόφως πάντοτε φανερώνει εἰς τοὺς ἀνθρώπους κατὰ τρόπον προσηρμοσμένον πρὸς τὴν ἀντίληψιν ἑκάστου, ὁ δὲ Λόγος τοῦ Θεοῦ μᾶς πληροφορεῖ, ὅτι πρὸς τοῦτο ἀπ᾿ ἀρχῆς τῆς ἀνθρωπίνης ἱστορίας ἐχρησιμοποιήθησαν οἱ ἄγγελοι, «***πάντες λειτουργικὰ πνεύματα, εἰς διακονίαν ἀποστελλόμενα διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν σωτηρίαν***» (Ἑβρ. α΄. 14). Πλειστάκις καὶ ὑπὸ τὴν παλαιὰν καὶ ὑπὸ τὴν νέαν Οἰκονομίαν, ἄγγελοι ἀπεστάλησαν πρὸς πλήρωσιν τῶν σωματικῶν καὶ τῶν πνευματικῶν ἀναγκῶν τῶν δούλων τοῦ Θεοῦ. Κατὰ δὲ τὸ ῥῆμα τοῦ Χριστοῦ, οἱ ἄγγελοι φύλακες τῶν μικρῶν παιδίων βλέπουν διαπαντὸς τὸ πρόσωπον τοῦ Θεοῦ (Ματθ. ιη΄ 10.). Ἐν τῇ προκειμένῃ περιστάσει, ἄγγελος ὑπῆρξεν ὁ κομιστὴς ἀγγελίας ὑψίστης σημασίας διὰ τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων: ***«Ἰδοὺ εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἥτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ, ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον Σωτήρ, ὅς ἐστι Χριστὸς Κύριος, ἐν τῇ πόλει Δαβίδ».***

Ὁ λαμπροφόρος ἄγγελος ἀπεστάλη οὐχὶ πρὸς τοὺς ἄρχοντας καὶ τοὺς ἐν ἐξουσίᾳ, τοὺς διδασκάλους τοῦ νόμου καὶ τοὺς λειτουργοὺς τοῦ θυσιαστηρίου — οὐχὶ πρὸς τὸν μέγαν Ἀρχιερέα ἢ πρὸς τὸν βασιλέα Ἡρώδην—ἀλλὰ πρὸς ποιμένας ταπεινούς, ἀνθρώπους ἁπλοϊκούς, διότι τούτων αἱ καρδίαι ἦσαν εὔθετοι διὰ τὴν ἀποδοχὴν τῆς θείας ἀποκαλύψεως. Δὲν ἀποκλείονται οἱ πλούσιοι καὶ οἱ ἰσχυροὶ τῆς γῆς ἀπὸ τὸ ὑψηλὸν προνόμιον τῶν θείων ἀποκαλύψεων, οὔτε

ἔλειψαν καθ᾽ ὅλους τοὺς αἰῶνας οἱ ἀφήσαντες πλοῦτον καὶ ἐξουσίαν, δόξαν κοσμικὴν καὶ φήμην παρ᾽ ἀνθρώποις διὰ τὴν ὑπερβάλλουσαν γνῶσιν καὶ ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ· ἀλλ᾽ οὗτοι εἶναι ὡς σταγὼν ἐν τῷ ὠκεανῷ, ὁ δὲ Θεός, ὅστις δὲν εἶναι προσωπολήπτης, ἐξελέξατο τοὺς κατὰ τὴν ἐκτίμησιν τοῦ κόσμου ταπεινοὺς καὶ ἐξουθενημένους, ἀλλ᾽ ἔχοντας τὴν ψυχὴν ἐστραμμένην πρὸς τὴν ἀλήθειαν, ὅπως φανερώσῃ δι᾽ αὐτῶν εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὰς ὑψίστας ἀληθείας: «***Οὐ πολλοὶ σοφοὶ κατὰ σάρκα, οὐ πολλοὶ δυνατοί, οὐ πολλοὶ εὐγενεῖς, ἀλλὰ τὰ μωρὰ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ Θεός, ἵνα καταισχύνῃ τὰ ἰσχυρά, καὶ τὰ ἀγενῆ τοῦ κόσμου καὶ τὰ ἐξουθενημένα ἐξελέξατο ὁ Θεὸς καὶ τὰ μὴ ὄντα, ἵνα τὰ ὄντα καταργήσῃ, ὅπως μὴ καυχήσηται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον Αὐτοῦ***» (Α΄ Κορ. α΄. 26—28).

Μόνον περὶ τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας ἐδόθη τοῦτο τὸ γνώρισμα, ὅτι «***πτωχοὶ εὐαγγελίζονται***» (Ματθ. ια΄. 5) καὶ περὶ τοῦ ἱδρυτοῦ αὐτῆς ἐλέχθη ὅτι «***ὁ πολὺς ὄχλος ἤκουεν αὐτοῦ ἡδέως***» (Μάρκ. ιβ΄. 37). Δυνάμεθα ὡς ἐκ τούτου νὰ πιστεύσωμεν, ὅτι τῶν ἁπλοϊκῶν ποιμένων ἡ καρδία ἦτο ἤδη προσηνατολισμένη πρὸς τὰς θείας ἀληθείας, ὅτι τὰς φυλακὰς τῆς νυκτὸς διεσκέδαζον συνομιλοῦντες περὶ τοῦ ἐπασχολοῦντος κάθε Ἰουδαῖον πόθου — τῆς ἐλεύσεως τοῦ Μεσσίου πρὸς ἀπελευθέρωσιν, ὡς ἐπίστευον, τοῦ ἔθνους των ἀπὸ τοῦ Ρωμαϊκοῦ ζυγοῦ. Ὅτι καὶ οὗτοι, ὑπὸ τὸν ἔναστρον οὐρανόν, ὡς ἀπειράριθμοι ἄλλοι συμπατριῶταί των εἰς τὰς πόλεις καὶ τὰ χωρία τῆς Ἰουδαίας, ἐγκαρτεροῦντες προσεδόκων τὴν παρηγορίαν τοῦ Ἰσραὴλ καὶ τὴν ἐγκατάστασιν τῆς βασιλείας τοῦ Μεσσίου, ὅτε ὁ ἄγγελος τοῦ Κυρίου ἐφάνη εἰς αὐτοὺς καὶ δόξα Κυρίου ἐπέλαμψεν εἰς αὐτοὺς καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα, καθ᾽ ὅτι τὸ οὐράνιον ὅραμα ὑπερέβαινε πᾶν ὅ,τι ἀνθρώπινος νοῦς ἠδύνατο νὰ φαντασθῇ. Ἀλλ᾽ ὁ ἄγγελος καθησυχάζει τὸν φόβον αὐτῶν. «Μὴ φοβεῖσθε!» λέγει εἰς αὐτούς, «διότι σᾶς φέρω ἀγγελίαν χαρᾶς μεγάλης, ἥτις εἶναι διὰ πάντα τὸν λαὸν — ὅτι ἐγεννήθη εἰς ἐσᾶς σήμερον ***Σωτήρ,*** ὅστις εἶναι Χριστὸς ὁ Κύριος, ἐν τῇ πόλει τοῦ Δαβίδ, καὶ τοῦτο εἶναι τὸ σημεῖον:— Θὰ εὕρετε βρέφος ἐσπαργανωμένον κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ». Πρὶν ἢ δὲ δυνηθοῦν οἱ ποιμένες νὰ ὑπακούσουν εἰς τοὺς λόγους τοῦ ἀγγέλου, ἐφάνη πλησίον τούτου «πλῆθος στρατιᾶς οὐρανίου, αἰνούντων τὸν Θεὸν καὶ λεγόντων: ***Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία!***». Ἀφοῦ δὲ ἀπῆλθον ἀπ᾽ αὐτῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οἱ ἄγγελοι καὶ συνῆλθον ἐκ τοῦ θάμβους οἱ ποιμένες, πλήρεις χαρᾶς καὶ πίστεως εἰς τὸ λαληθὲν εἰς αὐτοὺς ρῆμα τοῦ Κυρίου, ἔσπευσαν πρὸς τὴν Βηθλεὲμ καὶ ἀνεῦρον τήν τε Μαριὰμ καὶ τὸν Ἰωσὴφ καὶ τὸ Βρέφος κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ. Καὶ ἰδόντες, κατενόησαν τὸ μυστήριον τὸ λαληθὲν εἰς αὐτοὺς περὶ τοῦ παιδίου τούτου, καὶ ἀπελθόντες διελάλησαν τοῦτο, «***καὶ πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν περὶ τῶν λαληθέντων ὑπὸ τῶν ποιμένων πρὸς αὐτούς. Καὶ ἐπέστρεψαν οἱ ποιμένες, δοξάζοντες καὶ αἰνοῦντες τὸν Θεὸν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἤκουσαν καὶ εἶδον, καθὼς ἐλαλήθη πρὸς αὐτούς***». Εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Θείου Βρέφους, τοῦ ἐν τῇ ταπεινῇ φάτνῃ κειμένου, εἶδον οἱ ποιμένες τὸν πραγματικὸν Μεσσίαν ὡς Σωτῆρα τοῦ κόσμου ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, καὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸ μέγιστον τῶν θαυμάτων—τὴν ἐνσάρκωσιν

τῆς Θεότητος ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων. Εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν ταύτην τῶν γνωστῶν προφητειῶν εἶδον τὴν ἀληθῆ σημασίαν τῆς ἐλεύσεως τοῦ Μεσσίου, τοῦ ὁποίου ἡ βασιλεία θὰ ἦτο πνευματική. Ἀναμφιβόλως δέ τινες ἐξ αὐτῶν θὰ ἀπετέλεσαν τὸν πυρῆνα τῆς μικρᾶς ὁμάδος τῶν πιστῶν, οἵτινες παρηκολούθησαν ἂν ὄχι σωματικῶς, ἀλλὰ πάντως πνευματικῶς, τὸν Σωτῆρα κατὰ τὰ ἔτη τῆς δημοσίας Αὐτοῦ διακονίας. Πολλοὶ τοιοῦτοι θὰ ὑπῆρχον εἰς κάθε κύκλον, ἀπὸ τῶν διδασκάλων τοῦ Νόμου καὶ τῶν οἰκείων τοῦ ἡγεμόνος μέχρι τοῦ ταπεινοτάτου ἐπαίτου, ὅστις ἔτυχε βλέμματος συμπαθοῦς παρὰ τοῦ Κυρίου, ὅτε ***«διήρχετο ἐλεῶν»***.

Ὁπόσα καὶ ὁποῖα ὑψηλὰ διδάγματα παρέχει εἰς ἡμᾶς ἡ εἰς τοὺς ποιμένας τῆς Βηθλεὲμ ἀποκάλυψις τῆς ἐνσαρκώσεως τοῦ Θείου Λόγου ὑπὲρ ἡμῶν τῶν ἀναξίων ἁμαρτωλῶν!

Ἐξ αὐτῆς διδασκόμεθα τὸ ἀληθὲς καὶ βέβαιον τῶν ρημάτων τοῦ Θεοῦ. Ἡ ἔλευσις τοῦ Σωτῆρος ἀπηγγέλθη ἀπὸ τῆς Ἐδὲμ εἰς τοὺς παραβάτας προπάτορας ἡμῶν, μολον ὅτι δὲ καὶ κατὰ τοὺς κατόπιν αἰῶνας συχνάκις προελέχθη ὑπὸ τῶν προφητῶν, ἐν τούτοις δὲν κατενοήθη εἰμὴ ὑπ' ὀλίγων — τῶν προσδοκώντων τὴν πνευματικὴν βασιλείαν τοῦ Μεσσίου, ὡς ὁ Συμεὼν καὶ ἡ Ἄννα. Οἱ πολλοί, πτοηθέντες ὑπὸ τῶν ἀλλεπαλλήλων συμφορῶν τοῦ Ἰουδαϊκοῦ ἔθνους, ἢ ἔπαυσαν νὰ ἐλπίζουν, ἢ ἐπίστευον εἰς Μεσσίαν, ὅστις ἤθελε κατατροπώσει τὴν κοσμοκράτειραν Ρωμαϊκὴν ἐξουσίαν καὶ ἀναστηλώσει τὴν παλαιὰν δόξαν τοῦ Ἰουδαϊκοῦ ἔθνους. Ἀλλὰ τὰ μεταγενέστερα κοσμοϊστορικὰ γεγονότα ἐδικαίωσαν τὴν πίστιν τῶν ὀλίγων, ἀποδείξαντα ὅτι ἡ ***ἀλήθεια τοῦ ρήματος τοῦ Θεοῦ*** ὑπῆρξεν ὁ ἄξων, περὶ τὸν ὁποῖον περιεστράφησαν πάντα ταῦτα τὰ συμβάντα, τὸ ***κέντρον,*** εἰς τὸ ὁποῖον πάντα εὑρέθησαν συνηνωμένα, ὁ ***τελικὸς σκοπός,*** πρὸς τὸν ὁποῖον πάντα ἔτεινον.

Διδασκόμεθα ὡσαύτως καὶ τὴν ***ἄπειρον ἀγάπην καὶ φιλανθρωπίαν τοῦ Θεοῦ,*** ἐν τῇ ἐνανθρωπήσει τοῦ Θείου Λόγου χάριν τῆς ἀπολυτρώσεως τῶν ἁμαρτωλῶν. Τοιαύτη ἀγάπη εἶναι ἀκατανόητος· ὑπερβαίνει πᾶσαν ἀνθρωπίνην φαντασίαν. Ἐν τούτοις εἶναι πραγματικὴ καὶ ἡμεῖς οἱ ἀνάξιοι δυνάμεθα νὰ νὰ γίνωμεν μέτοχοι ταύτης, ἐάν, ὡς οἱ ποιμένες τῆς Ἰουδαίας, ἀνοίξωμεν διάπλατα τὰς καρδίας ἡμῶν πρὸς τὴν Θείαν πρόσκλησιν. Ἄς μιμηθῶμεν δὲ τοὺς ποιμένας ὄχι μόνον εἰς τὴν προσέλευσιν αὐτῶν πρὸς τὸν Σωτῆρα, ἀλλὰ καὶ ὡς πρὸς τὴν ἐπάνοδόν των εἰς τὰ ἴδια. Καὶ ἡμεῖς οἱ γνωρίσαντες καὶ δεχθέντες μὲ ἄπειρον εὐγνωμοσύνην τὸ θεῖον δῶρον τῆς σωτηρίας μας, ἂς διαλαλήσωμεν τοῦτο πρὸς πάντας τοὺς περὶ ἡμᾶς, δοξάζοντες καὶ αἰνοῦντες τὸν Θεὸν διὰ τὴν μεγάλην Του ἀγάπην καὶ τὸ μέγα Του ἔλεος! ***Σ.***

— Ἡ κλῆσις προέρχεται παρὰ τοῦ Θεοῦ — ἡ βοήθεια παρὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος — ὁ ἐξιλασμὸς παρὰ τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ.

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

«Σήμερον ἐγεννήθη εἰς ὑμᾶς, ἐν πόλει Δαβίδ, Σωτήρ, ὅστις εἶναι Χριστὸς Κύριος».

(Λουκ. β'. 11)

Ἓν αἰώνιον «***σήμερον***» ἐπαναλαμβάνεται κατ' ἔτος, ὁσάκις ἀναγινώσκεται τὸ χωρίον τοῦτο κατὰ τὴν ἐπέτειον τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ. Ἐκείνου τοῦ «***σήμερον***» προηγήθη ἓν «***χθές***», τὸ ὁποῖον εἶχεν ἀρχίσει, ὅταν ὁ Θεὸς εἶπεν εἰς τοὺς πρωτοπλάστους ὅτι θὰ ἔλθῃ Ἐκεῖνος, ὅστις θὰ συντρίψῃ τὴν κεφαλὴν τοῦ ὄφεως καὶ θὰ λύσῃ τὰ δεσμὰ τῶν αἰχμαλωτισθέντων ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ διὰ τῆς ἁμαρτίας. Ἔκτοτε τὰ ἔτη διεδέχοντο ἄλληλα καὶ οἱ αἰῶνες παρήλαυνον ὁ εἷς κατόπιν τοῦ ἄλλου χωρὶς νὰ πραγματοποιηθῇ ἡ δοθεῖσα ὑπόσχεσις. Ἐνόμιζεν ὁ μικρὸς τὸ ἀνάστημα ἄνθρωπος ὅτι καὶ ὁ ἄπειρος Θεὸς μετεχειρίζετο τὰ πεπερασμένα ἀνθρώπινα μέτρα· διὰ τοῦτο καὶ ἀνησύχει καὶ ἐγόγγυζε καὶ ἠγωνία. Γενεαὶ ἦλθον καὶ παρῆλθον καὶ ἡ μὴ ἐκπλήρωσις τῆς ὑποσχέσεως ἐκείνης ἐξηκολούθει νὰ πιέζῃ τὰς καρδίας τῶν προσδοκώντων αὐτήν. Κατὰ τὴν μακρὰν ταύτην ἀναμονὴν οἱ ἄνθρωποι πολλάκις ἐξέκλιναν τῆς ὁδοῦ, τὴν ὁποίαν ἐχάραξε δι' αὐτοὺς ὁ αἰώνιος Θεὸς—ὁτὲ μὲν τὴν βραδύτητα ἐκλαμβάνοντες ὡς ἀναίρεσιν τῆς δοθείσης ὑποσχέσεως (διὰ νὰ μὴ τὴν χαρακτηρίσω ὡς ἀπιστίαν πρὸς τὸν Θεόν), ἄλλοτε δὲ διὰ τῆς χαρακτηριζούσης ἐνίοτε τὸν ἄνθρωπον εὐπιστίας ἀκολουθοῦντες τὸν πρῶτον τυχόντα ἀγύρτην, ὅστις εἶχε τὴν εὐγλωττίαν καὶ τὴν ἱκανότητα νὰ περισυλλέξῃ ὀπαδοὺς πέριξ του, διὰ νὰ διασκορπισθοῦν μετ' ὀλίγον καὶ μετ' αὐτῶν καὶ ὁ ἀρχηγός των κατὰ τὴν πρώτην σύγκρουσιν μὲ τὴν πραγματικότητα. Οἱ Προφῆται ἐλάλησαν, ἐμαρτύρησαν, περιέγραψαν τὰ τῆς μελλούσης γεννήσεως καὶ δράσεως τοῦ Μεσσίου μὲ τὰ ζωηρότερα χρώματα. Ἀλλ' αἱ προφητεῖαι συνήθως μόνον μετὰ τὴν πραγματοποίησίν των γίνονται πιστευταί. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον οἱ ἄνθρωποι (καὶ οἱ πιστοὶ ἀκόμη) ἐτρέποντο ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, χωρὶς νὰ ἦναι βέβαιοι ποίαν ὁδὸν ἔπρεπε ν' ἀκολουθήσουν.

Ἀλλὰ τὰ πράγματα ἐξετυλίσσοντο κανονικῶς πρὸς πραγματοποίησιν τῶν ὑποσχέσεων. Καὶ ἡ ἀβεβαιότης ἀντικατεστάθη διὰ τοῦ πραγματικοῦ «***σήμερον***», ὅταν ἄγγελοι οὐρανόθεν ἔσπευσαν νὰ εἰδοποιήσουν τοὺς μόνους ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι εὑρίσκοντο ἐκεῖ πλησίον, ὅτι εἰς αὐτοὺς «ἐγεννήθη ἐν πόλει Δαβὶδ Σωτήρ, ὅστις εἶναι Χριστὸς Κύριος».

Α'. Ἡ ἀναγγελία τῆς γεννήσεως τοῦ Σωτῆρος. Ὅπως γίνεται χαρὰ εἰς πᾶσαν οἰκογένειαν, ὅταν γεννηθῇ τέκνον, καὶ τὴν χαρὰν αὐτὴν τὴν ἀναγγέλλουν δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ εἰς πάντας τοὺς γνωστοὺς καὶ τοὺς φίλους καὶ τοὺς συγγενεῖς, οὕτως, ὅταν ἐγεννήθη ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου, ἀφοῦ δὲν ὑπῆρχε κανεὶς ἄλλος διὰ ν' ἀναγγείλῃ τὴν γέννησίν του, τὸ ἔπραξαν οἱ ἄγγελοι. Καὶ ἔσπευσαν εἰς τοὺς ποιμένας, οἱ ὁποῖοι διενυκτέρευον πλησίον τῆς Βηθλεὲμ μετὰ τῶν ποιμνίων των. Διότι αὐτοὶ ἦσαν οἱ μόνοι, οἵτινες ἠδύναντο νὰ χρησιμεύσουν ὡς ἀγγελιοφόροι τῶν ἀγγέλων. Ἐπειδὴ ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι εὑρίσκοντο μαζὺ μὲ τὴν ἁγίαν οἰκογέ-

νειαν ἐντὸς τοῦ πανδοχείου, ὅπου λόγῳ τῆς περιστάσεως δὲν ὑπῆρχε τόπος καὶ τὸ βρέφος ἠναγκάσθη νὰ τοποθετηθῇ εἰς τὴν φάτνην τῶν ἀλόγων, εὑρίσκοντο πλησίον καὶ ἐντὸς τῶν γεγονότων καὶ δὲν ἦτο ἀνάγκη νὰ τοῖς τὸ ἀναγγείλῃ τις. Ὡς πρὸς τὴν ***ἰδιότητα*** τοῦ γεννηθέντος βρέφους—τὸ ὁποῖον σχεδὸν πάντοτε κρίνεται ἀπὸ τὸ περιβάλλον, εἰς τὸ ὁποῖον τυγχάνει νὰ γεννηθῇ—ἐγένοντο τόσα πολλὰ ὥστε πᾶς ἄνθρωπος εἰλικρινὴς εἰς ἑαυτὸν καὶ εἰς τοὺς ἄλλους θὰ ἠδύνατο νὰ ἐξαγάγῃ τὰ ἀναγκαῖα συμπεράσματα. Οἱ ἄγγελοι συνεπλήρωσαν τὴν ἐντολήν των. Ἐσχημάτισαν ἕνα πρόχειρον χορὸν καὶ ἔψαλον τὸν αἰώνιον καὶ μεγαλοπρεπῆ ὕμνον· «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία». Ποῖοι ἤκουσαν τὸν ὕμνον; Δὲν ἐξεύρομεν ἢ δὲν δυνάμεθα νὰ τοὺς ὁρίσωμεν. Λέγομεν ὅμως μὲ πεποίθησιν ὅτι ἐκτὸς ἐκείνων, ὅσοι ἦσαν ἐκεῖ πλησίον, ἤτοι, τῶν ποιμένων, τὸν ἤκουσαν κατόπιν καὶ ἔκτοτε ὅσοι ἐπὶ αἰῶνας ἀνέμενον τὴν ἐμφάνισιν τοῦ Μεσσίου μὲ πίστιν ἀσάλευτον, ὅσοι, ὡς εἶπεν ὁ Χριστός, εἶχον ὦτα νὰ τὸν ἀκούσουν, καὶ ὅσοι μέσα εἰς τὴν τεταραγμένην συνείδησίν των ἐπεθύμουν τὴν εἰρήνην τοῦ πνεύματος.

Εἰς ποίαν ἐκ τῶν ἀνωτέρω κατηγοριῶν ἀνήκεις σύ, φίλε ἀναγνῶστα;

Οἱ ἄγγελοι ἔκαμον τὸ ἔργον των τότε—ἀνήγγειλαν τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ· ἀλλὰ τὴν ἀναγγέλλουν καὶ τώρα, ὅπως εἶχον πράξει εἰς τοὺς ποιμένας. Ὅσοι ***ἀμφιβάλλουν,*** ὅσοι ***δυσπιστοῦν,*** ὅσοι νομίζουν ὅτι ἠθικὸς νόμος καὶ ἁμαρτία καὶ τὰ τοιαῦτα εἶναι λόγοι χωρὶς σημασίαν, προσκαλοῦνται ν' ἀναμετρήσουν τὸ μέγεθος τῆς παραφροσύνης των, ἐὰν θὰ ἐξακολουθήσουν ν' ἀπιστοῦν. Προσκαλοῦνται, λέγω, νὰ μᾶς εἴπουν ἐὰν πιστεύουν εἰς τὸν ὕμνον τῶν ἀγγέλων. Ὅλα τὰ φιλειρηνικὰ συνεργεῖα, τὰ ὁποῖα ἐργάζονται σήμερον, πόθεν λαμβάνουν τὴν ἔμπνευσίν των καὶ τὴν δύναμιν νὰ ἐργασθοῦν διὰ τὴν πραγματοποίησιν τοῦ προγράμματός των; Ἀπὸ ποῦ ἀλλοῦ, εἰμὴ ἀπὸ τὸν ὕμνον αὐτὸν τῶν ἀγγέλων, διὰ τοῦ ὁποίου ἀνηγγέλθη πρὸς τοὺς ποιμένας καὶ πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα καὶ πρὸς ἡμᾶς σήμερον, ὅτι ἐγεννήθη εἰς ἡμᾶς σήμερον «ΣΩΤΗΡ, ὅστις εἶναι Χριστὸς Κύριος»;

Β΄. ***Ἡ Γέννησις.*** Ἔπρεπε νὰ γεννηθῇ ὁ Σωτὴρ τῆς ἀνθρωπότητος ***ὡς ἡμεῖς***—δηλ. ὡς μικρὸν παιδίον;

Δὲν θὰ σᾶς ἀπασχολήσω μὲ τὰ γεγονότα· θέλω μόνον σχετικῶς πρὸς τὴν ἀνωτέρω ἐρώτησιν νὰ σᾶς εἴπω τὰ ἑξῆς: α΄) Πρόκειται περὶ τῆς ***πραγματοποιήσεως τῶν προφητειῶν:*** «Προφήτην ἐκ μέσου σου θέλει ἀναστήσει εἰς σὲ Κύριος ὁ Θεός σου ἐκ τῶν ἀδελφῶν σου, ὡς ἐμέ· αὐτοῦ θέλετε ἀκούει» (Δευτ. ιη΄. 15)· «Παιδίον ἐγεννήθη εἰς ἡμᾶς, υἱὸς ἐδόθη εἰς ἡμᾶς..... καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ θέλει καλεσθῇ Θαυμαστὸς Σύμβουλος, Θεὸς ἰσχυρός, Πατὴρ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος, Ἄρχων εἰρήνης» (Ἡσα. θ΄ 6). Ἐξ αὐτῶν ἐμφαίνεται ὅτι θὰ ἦτο ***θεῖον*** τὸ Παιδίον, τὸ ὁποῖον θὰ εἰσήρχετο εἰς τὰς συνθήκας τῆς ζωῆς μας. Ὡς Θεὸς ἰσχυρὸς εἶναι ἱκανὸς νὰ δημιουργήσῃ τὸ ὑλικὸν σῶμα εἰς τὴν κοιλίαν τῆς Παρθένου Μαριάμ, ὡς καὶ ἐγένετο ὅταν ὁ ἄγγελος ἀνήγγειλεν εἰς αὐτὴν τὸ θαῦμα ὅπερ ἔλαβεν χώραν ἐν αὐτῇ. β΄) Ἡ ὁμοιότης τοῦ ἐν Βηθλεὲμ γεννηθέντος Σωτῆρος πρὸς ἡμᾶς ἔπρεπε νὰ ἦναι τελεία καὶ πλήρης. Διὰ νὰ ἁγιάσῃ τὸν ἀνθρώπινον βίον ἀπὸ τῆς πρώτης του ἀρχῆς, ἔπρεπε νὰ αὐξάνῃ βαθμηδόν, ὅπως αὐξάνουν ὅλα τὰ βρέφη, διὰ νὰ

δώση καὶ εἰς τὰ μικρὰ παιδία τὴν χαρὰν καὶ τὴν εὐκαιρίαν ν᾽ ἀναπτύσσωνται ὅπως ἀνεπτύχθη Αὐτός. Ἔπρεπεν ἡ χαρά, τὸ φῶς καὶ ἡ παρηγορία νὰ εἰσέλθουν εἰς τὴν ζωὴν τῆς ἀνθρωπότητος—ἡ λύπη, τὸ σκότος, ἡ θλῖψις νὰ ὑποχωρήσουν διὰ τῆς ἐνοικήσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς πᾶσαν καρδίαν.

Ἄλλως τε τί εἶναι ἡ ζωή μας, εἰμὴ προέκτασις τῆς παιδικῆς ἀθῳότητος καὶ ἁγνότητος, ὅταν ἡ χάρις τοῦ Χριστοῦ, ὅστις ἐγεννήθη ὡς μικρὸν παιδίον, τροφοδοτῇ τὴν ζωήν μας; Καὶ δὲν εἶναι αὐτὸς ὁ λόγος, διὰ τὸν ὁποῖον ὁ Χριστὸς διεκήρυξεν ὅτι «ἐὰν δὲν ἐπιστρέψητε καὶ γίνητε ὡς τὰ παιδία, δὲν θέλετε εἰσέλθει εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν»; Τί ἄλλο σημαίνει αὐτό, ἢ δύναται νὰ σημαίνῃ, εἰμὴ ὅτι ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος προσοικειοῦται, ἐγκολποῦται, δέχεται τὸν Χριστὸν ὡς ἀτομικόν του Σωτῆρα, πρέπει νὰ παραμένῃ παιδίον, ἐνῷ μεγαλώνει καὶ αὐξάνει σωματικῶς, κατὰ τὴν **ἀθῳότητα, τὸ ἄκακον πνεῦμα,** τὴν **εἰλικρίνειαν** καὶ **ἁγνότητα** τῶν **ἐλατηρίων** καὶ τῶν **αἰσθημάτων,** τὴν **ἀγάπην πρὸς πάντας ἀδιακρίτως;**

Ἐὰν ὁ Χριστιανισμός μας δὲν ἔχῃ αὐτὴν τὴν μορφὴν—τὴν παιδικὴν—δὲν θὰ ἦναι καθόλου **Χριστιανισμὸς τοῦ Χριστοῦ,** ὅστις ἐγεννήθη ὡς μικρὸν βρέφος, διὰ νὰ μεγαλώσῃ εἰς τὴν καρδίαν παντὸς πιστοῦ καὶ νὰ μεταδίδῃ εἰς τὸν ἄνθρωπον κάθε εὐγενές, γλυκὺ καὶ ἅγιον αἴσθημα.

Ποῖος δύναναι νὰ ἀποκρούσῃ ἓν μικρὸν παιδίον; Ποῖος δύναται νὰ φερθῇ σκληρῶς πρὸς ἓν παιδίον; Κάθε παιδάκι ἔχει κἄτι τι τὸ ἀξιαγάπητον καὶ ἑλκυστικὸν καὶ ἐμφαῖνον ἀγάπην καὶ ἁγνότητα καὶ ἀθῳότητα. Πλησίον τῆς φάτνης τῆς Βηθλεὲμ ἐρχόμεθα εἰς ἐπαφὴν μὲ αὐτὰ τὰ αἰσθήματα, διὰ ν᾽ αὐξάνωμεν εἰς τὴν πίστιν, εἰς τὴν ἀλήθειαν, εἰς τὴν χρησιμότητα.

«Σήμερον ἐγεννήθη εἰς ἐσᾶς ἐν πόλει Δαβὶδ σωτήρ, ὅστις εἶναι Χριστὸς Κύριος».

Εἴθε ἡ χάρις καὶ ἡ σωτηρία, ἡ ἀλήθεια καὶ τὸ φῶς, τὰ ὁποῖα ἔλαμψαν εἰς τὴν φάτνην τῆς Βηθλεέμ, νὰ ἦναι ὁ κλῆρος ἐκείνων, οἵτινες γονυπετοῦν νοερῶς πλησίον τοῦ βρέφους Ἰησοῦ! Ἀμήν.

Π. Γ. Λογγινίδης.

ΕΠΙ ΓΗΣ ΕΙΡΗΝΗ, ΕΝ ΑΝΘΡΩΠΟΙΣ ΕΥΔΟΚΙΑ

Ἡ ἐπάνοδος τῆς ἐπετείου τῆς Γεννήσεως τοῦ Σωτῆρος, ἥτις κατ᾽ ἔτος ἑνώνει τὴν Χριστιανωσύνην εἰς μίαν χαρμόσυνον πνευματικὴν προσέγγισιν, ὑπενθυμίζει τὴν ἱερὰν νύκτα, κατὰ τὴν ὁποίαν ὑπὸ τὸν ἀστερόεντα οὐρανὸν τῆς Ἰουδαίας διηγγέλθη ὑπὸ ἀγγέλων εἰς τοὺς ποιμένας ἡ καλὴ ἀγγελία τῆς εἰρήνης καὶ εὐδοκίας μεταξὺ τῶν λαῶν.

Ἐὰν μετὰ εἴκοσι αἰῶνας δὲν ἐπραγματοποιήθη τὸ μακάριον τοῦτο διάγγελμα, ἐὰν ἡ τότε διανοιγεῖσα ὁδὸς πρὸς τὴν παγκοσμίαν εἰρήνην δὲν ἔφθασεν εἰς τὸ ποθούμενον τέρμα, οὐχ ἧττον ὅμως ἡμεῖς ὡς Χριστιανοὶ πιστεύομεν ἀδιστάκτως, ὅτι τὰ προβάλλοντα πρὸ τῶν βημάτων ἡμῶν ἀνυπέρβλητα, ὡς ὄρη, προσκόμματα

θέλουσιν ἐξαφανισθῇ, ὅταν τὴν καρδίαν τῶν λαῶν ἐγγίσῃ τὸ πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ. Ὑπὲρ τοῦ σκοποῦ δὲ τούτου ὀφείλει ἕκαστος ἡμῶν νὰ προσεύχηται καὶ νὰ ἐργάζηται. Οὐδέποτε περισσότερον ἢ σήμερον παρουσιάσθη τόσον ἐπεῖγον τὸ ζήτημα τῆς παγκοσμίου εἰρήνης, καὶ τόσον ἐπιτακτικὸν τὸ καθῆκον τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας νὰ κατέλθῃ μὲ ὅλας της τὰς δυνάμεις εἰς τὸν ὑπὲρ τῆς εἰρήνης ἀγῶνα.

Τὸ παράδειγμα τοῦ Ἄγγλου ἀρχιεπισκόπου πρέπει νὰ ἀκολουθήσῃ ὁ κλῆρος πάσης Χριστιανικῆς ὁμολογίας, τὰς δὲ χεῖρας τῆς Ἐκκλησίας ὀφείλουν πάντες οἱ φέροντες τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ νὰ ἐνισχύσουν παντὶ σθένει. Πρὸς τοῦτο ἀπαιτεῖται ὅπως ἕκαστος ἐξετάσῃ τὴν ἐν ἑαυτῷ ὑπάρχουσαν πίστιν, ἐὰν δὲ εὕρῃ ταύτην ἄτονον καὶ ἀδρανῆ, πρέπει νὰ ζητήσῃ παρὰ τοῦ Θεοῦ ὅπως διὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἁγίου ἀναρριπισθῇ αὕτη εἰς φλόγα, πρὸ τῆς ὁποίας οὐδὲν τῶν ὑπαρχόντων ἐμποδίων θὰ δυνηθῇ νὰ σταθῇ.

***

Ἀπὸ πάσης ἀπόψεως ἐξεταζομένη, ἡ ἑορτὴ τῶν Χριστουγέννων, εἶναι ἐνδιαφέρουσα καὶ πλήρης ὑψίστης σημασίας διδαγμάτων.

Ἱστορικῶς ἡ ἑορτὴ αὕτη εἶναι μεταγενεστέρα τῶν ἄλλων μεγάλων ἑορτῶν, διὰ τῶν ὁποίων διαιωνίζεται ἡ μνήμη τῶν κυριωτέρων γεγονότων τῆς ἐπιγείου ζωῆς τοῦ Σωτῆρος. Ἡ ἱερὰ παράδοσις ἄρχεται ὄχι ἀπὸ τῆς κατὰ σάρκα γεννήσεως τοῦ Σωτῆρος, ἀλλ᾽ ἀπὸ τῆς πνευματικῆς Του, οὕτως εἰπεῖν, γεννήσεως — διὰ τῆς ἐπιφοιτήσεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος κατὰ τὴν βάπτισίν Του, ὅτε ἠκούσθη ἐξ οὐρανοῦ ἡ φωνὴ ***«Σὺ εἶ ὁ Υἱός μου ὁ ἀγαπητός· ἐν σοὶ ηὐδόκησα»*** (Λουκ. γ΄. 23).

Οὕτω, μέχρι τέλους τοῦ 4ου αἰῶνος ἡ Γέννησις συνεχωνεύετο μετὰ τῶν Θεοφανείων. Κατὰ τὸν 2ον μάλιστα αἰῶνα ὑπῆρχε διαφωνία καὶ ὡς πρὸς τὴν ἀκριβῆ χρονολογίαν τῆς Γεννήσεως, ὡς μαρτυροῦν διάφοροι μνεῖαι μεταγενεστέρας ἐποχῆς. Ἡ δὲ πρώτη αὐθεντικὴ περὶ τούτου μνεία (δημοσιευθεῖσα τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Γερμανοῦ ἱστορικοῦ Μῶμσεν) εἶναι τοῦ ἔτους 354 μ. Χ. ἔχουσα ὡς ἑξῆς:

«Ἐν ἔτει 1φ τῆς ἀπὸ Χριστοῦ χρονολογίας, ἐπὶ τῆς ὑπατείας Καίσαρος καὶ Παύλου, ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐγεννήθη τὴν εἰκοστὴν πέμπτην τοῦ μηνὸς Δεκεμβρίου, ἡμέραν Πέμπτην τῆς ἑβδομάδος καὶ δεκάτην πέμπτην τῆς νέας σελήνης».

Κατὰ τῆς χρονολογίας τῆς 25ης Δεκεμβρίου Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς ἀντέτεινε τὴν γνωστὴν κακοκαιρίαν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης τοῦ ἔτους, ἥτις ἦτο ἡ ἀκμὴ τῆς ἐποχῆς τῶν βροχῶν ἐν Ἰουδαίᾳ, ὁπότε οὔτε ποιμένες οὔτε ποίμνια θὰ ἠδύναντο νὰ διανυκτερεύσουν εἰς τοὺς ἀγροὺς τῆς Βηθλεέμ.

Ὡς ἐκ τῆς διαφωνίας ταύτης ἐβράδυνε νὰ γενικευθῇ εἰς τὰς διαφόρους ἐκκλησίας ἡ παραδοχὴ τῆς 25ης Δεκεμβρίου ὡς ἡμέρας τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ. Πάντως ὅμως ἡ ἡμέρα ἐκείνη ἑωρτάσθη ἐν τῇ Δύσει πολὺ πρὶν ἢ γίνῃ παραδεκτὴ ἐν τῇ Ἀνατολῇ, ἐγενικεύθη δὲ καθ' ὅλην τὴν Χριστιανικὴν Ἐκκλησίαν μόλις κατὰ τὸν 5ον αἰῶνα. Ἔκτοτε οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας ἐξαίρουν τὴν σημασίαν τῆς Γεννήσεως τοῦ Σωτῆρος, ὡς τῆς σεμνοπρεπεστάτης πασῶν τῶν

ἑορτῶν, καθότι αὕτη εἶναι εἰς μνήμην τοῦ μεγίστου τῶν μυστηρίων — τῆς ἐνανθρωπήσεως τῆς Θεότητος—τεκμηρίου τῆς Θείας συγκαταβάσεως. Περὶ ταύτης ὁ Παῦλος γράφων πρὸς τὸν Τιμόθεον λέγει: «*Ὁμολογουμένως μέγα ἐστὶ τὸ μυστήριον τῆς εὐσεβείας*» καὶ ἐπάγεται:

«Θεὸς ἐφανερώθη ἐν σαρκί,
ὤφθη ἀγγέλοις,
ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν,
ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ,
ἀνελήφθη ἐν δόξῃ».

Οὗτος θεωρεῖται ὡς ὁ ἀρχαιότατος ὕμνος ἐκ τῶν ἐν χρήσει εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῶν Ἀποστολικῶν χρόνων.

Ὁ Χρυσόστομος ἐν σχετικῇ του Ὁμιλίᾳ, ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος διεμαρτύρετο διὰ τὴν ἀδιαφορίαν τῶν Χριστιανῶν πρὸς τὴν ἱερὰν γενέθλιον ἡμέραν τοῦ Λυτρωτοῦ τοῦ κόσμου. «Ποία», ἀναφωνεῖ, «θὰ ἦναι ἡ ἀπολογία ἡμῶν καὶ ἡ συγγνώμη, ὅταν Αὐτὸς μὲν συγκαταβαίνει μέχρις ἡμῶν, ἡμεῖς δὲ μηδὲ ἐκ τῆς οἰκίας μας πρὸς αὐτὸν ἐρχώμεθα; Ὅταν ἄνθρωποι βάρβαροι καὶ ἀλλόφυλοι ἐκ τῆς Περσίας τρέχουσιν ἵνα ἴδωσιν Αὐτὸν ἐν τῇ φάτνῃ κείμενον, οἱ δὲ Χριστιανοὶ μηδὲ τὸ μικρὸν διάστημα ἀπὸ τῶν οἰκιῶν των θέλουσι νὰ διανύσωσιν, ὅπως ἀπολαύσωσι τῆς μακαρίας ταύτης συγκεντρώσεως καὶ προσέλθωσι μετὰ καθαρᾶς συνειδήσεως εἰς τὴν Τράπεζαν Αὐτοῦ, δῶρα προσφέροντες ὄχι τὰ τῶν Μάγων, ἀλλὰ πολὺ σεμνότερα —ὄχι χρυσόν, ἀλλὰ σωφροσύνην καὶ ἀρετὴν — ὄχι λιβανωτόν, ἀλλὰ δεήσεις καθαρὰς καὶ πνευματικὰ θυμιάματα — ὄχι σμύρναν, ἀλλὰ ταπεινοφροσύνην, καρδίαν τεταπεινωμένην καὶ ἐλεημοσύνην».

Τὸ Βρέφος τῆς Βηθλεὲμ εἶναι τὸ σύμβολον τοῦ πνεύματος, ἐν τῷ ὁποίῳ πρέπει νὰ προσέλθῃ ὁ ἄνθρωπος πρὸς τὸν Θεόν. Οὐχὶ ἐν ἀνθρωπίνῃ σοφίᾳ καὶ ἐπινοήσει, ἀλλ᾽ ἐν ἁπλότητι καὶ ἀθῳότητι, ὡς τὴν τοῦ παιδίου. «Ἐὰν μὴ στραφῆτε καὶ γένησθε ὡς τὰ παιδία, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν» (Ματθ. ιη´ 3).

Ἡ φάτνη τῆς Βηθλεὲμ εἶναι τὸ ***φυτώριον τῆς ταπεινοφροσύνης καὶ τῆς αὐτοθυσίας.*** Ἐν αὐτῇ βλέπομεν τὸν Βασιλέα τῆς δόξης συγκατανεύοντα νὰ ἐμφανισθῇ, ὄχι εἰς περιβάλλον ἁρμόζον εἰς βασιλέα, ἀλλ᾽ εἰς τὸ περιβάλλον τῶν ταπεινοτάτων τῶν πλασμάτων τοῦ Θεοῦ —τῶν ἀλόγων ζῴων— ἅτινα περιέβαλεν οὕτω μὲ ἰδιάζουσαν στοργήν. Ἡ ταπεινοφροσύνη καὶ ἡ αὐτοθυσία, πράγματα ἄγνωστα εἰς τὸν ἐθνικὸν κόσμον, ἀπετέλεσαν τὴν κρηπῖδα τῆς θρησκείας τοῦ Χριστοῦ. Ταῦτα ἐλάμπρυναν τὴν ἐπίγειόν Του ζωὴν καὶ μένουν αἰώνιον ὑπόδειγμα διὰ τοὺς ὀπαδούς Του, παρηγορία δὲ καὶ ἐλπὶς εἰς τοὺς πτωχοὺς τῷ πνεύματι καὶ τοὺς πραεῖς, διότι εἰς τούτους ἐπηγγέλθη ὅτι θὰ κληρονομήσωσι τὴν γῆν καὶ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ***Ἀγάπη*** καὶ ***πρόθυμος ὑπηρεσία*** εἶναι τὰ χαρακτηρίζοντα τοὺς ἀποδεχομένους τὸ δίδαγμα τοῦτο τῆς φάτνης τοῦ Σωτῆρος. Ἐπὶ τῇ βάσει δὲ τούτων θὰ ἱδρυθῇ ἡ νέα κοινωνία τῆς ἀδελφοποιήσεως τῶν λαῶν, ὑπὸ τὴν κοινὴν σημαίαν τοῦ Χριστοῦ.

Ἡ φάτνη λοιπὸν σημειοῖ οὐχὶ μόνον τὸ τέλος τῆς Παλαιᾶς Ἰουδαϊκῆς Οἰκονομίας καὶ τὴν ἀρχὴν τῆς Νέας, τῆς Χριστιανικῆς, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀρχὴν τῆς νέας κοινωνίας τοῦ ἀνθρώπου, ἐκ τῆς ὁποίας θὰ λείψωσιν οἱ πόλεμοι καὶ θὰ ἀδελφοποιηθῶσιν οἱ λαοὶ — τῆς ἰδεώδους κοινωνίας, τὴν ὁποίαν μάτην ἠγωνίσθησαν οἱ μέχρι τοῦδε νὰ οἰκοδομήσωσιν ἄνευ τοῦ Χριστοῦ.

Ἂς προσέλθωμεν ὅθεν εἰς τὴν φάτνην τῆς Βηθλεὲμ μὲ αἰσθήματα χαρᾶς διὰ τὸ ἀνεκτίμητον δῶρον τοῦ Θεοῦ πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα, μὲ αἰσθήματα εὐγνωμοσύνης διὰ τὸ μέγεθος τῆς Θείας συγκαταβάσεως καὶ μετὰ δέους πρὸ τοῦ θαύματος τῆς ὑπερτάτης πασῶν τῶν Θείων ἀποκαλύψεων—τῆς ἐμφανίσεως αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Κυρίου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅστις ἔλαβε μορφὴν ἀνθρώπου, ἵνα ἐν Αὐτῷ γνωρίσῃ ὁ ἄνθρωπος τὸν Θεὸν καὶ πιστεύσῃ εἰς τὸν ὑπὲρ αὐτοῦ γενόμενον ἐξιλασμὸν πρὸς σωτηρίαν καὶ αἰώνιον ζωήν.

ΑΙ ΠΡΟΦΗΤΕΙΑΙ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ

Βαβυλών.

(Συνέχεια)

«Εἰς ὅλα τὰ μέρη», λέγει ὁ Λάϋαρδ, «τεμάχια ὑάλων, μαρμάρου, πηλίνων ἀγγείων καὶ τούβλων, καὶ τὸ ἰδιάζον ἐκεῖνο νιτρῶδες καὶ λευκὸν ἔδαφος, τὸ ὁποῖον τρεφόμενον ἀπὸ τὰ ἐρείπια ἀρχαίων κτιρίων ἐμποδίζει ἢ καταστρέφει τὴν βλάστησιν καὶ καθιστᾷ τὸ μέρος, ἔνθα ἔκειτο ἡ Βαβυλών, μίαν γυμνὴν καὶ ἀπαισίαν ἔρημον. Ἀφ' ἑτέρου ἡ παραμέλησις τῶν φραγμάτων καὶ διωρύγων, αἱ ὁποῖαι κατὰ τὴν ἀρχαίαν ἐποχὴν συνεκράτουν τὰ ὕδατα τοῦ Εὐφράτου, ἐξέθεσε μέγα μέρος τῆς περιοχῆς, ἔνθα ἔκειτο ἡ ἀρχαία Βαβυλών, εἰς συνεχεῖς πλημμύρας, αἱ ὁποῖαι, λιμνάζουσαι εἰς τὰ χαμηλότερα ἐδάφη, μετέβαλον μεγάλας ἐκτάσεις συμπεριλαμβανομένας ἄλλοτε ἐντὸς τῶν τειχῶν τῆς πόλεως, εἰς λίμνας καὶ ἕλη» (Αἴγυπτος καὶ Βαβυλών, σελ. 207—209).

Αἱ Γραφαὶ δὲν σταματοῦν ἐδῶ. Προλέγουν ἐπίσης ὅτι καὶ αὐτοὶ οἱ λίθοι τῶν κτιρίων τῆς Βαβυλῶνος θὰ κατεστρέφοντο. «Ὑπάρχει κἄτι», λέγει ὁ Ρῶσον, «ἐν σχέσει μὲ τὴν καταστροφὴν τῆς Βαβυλῶνος καὶ τὴν θαυμαστὴν ἐκπλήρωσιν τῆς προφητείας, τὸ ὁποῖον μοῦ ἔκαμεν ἐντύπωσιν περισσότερον παντὸς ἄλλου, κἄτι τὸ ὁποῖον δὲν φαίνεται νὰ παρετήρησαν ἄλλοι περιηγηταί· καὶ τοῦτο εἶναι ὅτι δὲν ὑπάρχει εἰς τὰ διάφορα νέα κτίρια πέριξ τῆς ἀρχαίας Βαβυλῶνος οὐδὲν ἴχνος λίθου ἀνασκαφέντος ἀπὸ τὰ ἀρχαῖά της ἐρείπια. Φαίνεται ὅτι οἱ Ἄραβες κατὰ τὰς ἐκσκαφὰς πρὸς ἀνεύρεσιν ὑλικῶν ἐχρησιμοποίησαν τοὺς πλίνθους δι' οἰκοδομάς, ἀλλὰ ***πάντοτε ἔκαιον τοὺς ἐκσκαπτομένους λίθους δι' ἄσβεστον,*** καὶ τοῦτο ἐκπληροῖ θαυμασίως τοὺς θείους λόγους τοῦ Ἱερεμίου: «Καὶ δὲν θέλουσι λάβει ἀπὸ σοῦ λίθον διὰ γωνίαν, οὐδὲ λίθον διὰ θεμέλια, ἀλλὰ θὰ ἦσαι ἐρήμωσις αἰωνία, λέγει Κύριος» (Ἱερ. να΄. 26). Ὅταν ἀναλογισθῶμεν ὅτι οἱ λίθοι οὗτοι

εἶχον μεταφερθῆ μακρόθεν, διότι δὲν ὑπάρχουν λατομεῖα εἰς τὴν ἀπέραντον πεδιάδα τῆς Βαβυλωνίας, καὶ ὅτι συνεπῶς θὰ ἀπετέλουν εἰδικὸν καύχημα τῆς πόλεως, δυνάμεθα νὰ ἐννοήσωμεν τὴν σημασίαν τῆς καταδίκης. Ὅλη της ἡ ὡραιότης καὶ μεγαλοπρέπεια θὰ ἐχάνοντο χωρὶς νὰ μείνῃ κανὲν μνημεῖον αὐτῆς.

***

Ρίψον πρὸς στιγμὴν ἓν βλέμμα ἐπὶ ὅλων αὐτῶν τῶν προφητειῶν, τὰς ὁποίας ἐξητάσαμεν ἀνωτέρω ἐν λεπτομερείᾳ. Ἐνθυμοῦ ὅτι ἔχομεν ἐνώπιόν μας ἀναμφισβητήτους ***προφητείας,*** ἤτοι, προρρήσεις, καὶ ὅτι δὲν χωρεῖ ἡ εἰκασία ὅτι ἐγράφησαν μεταγενεστέρως καὶ οὐχὶ πρὸ τῶν γεγονότων. Ἀναλογίσθητι ὅτι ἡ Ἰουδαία καὶ αἱ πόλεις της, ὡς καὶ ἡ Βαβυλὼν καὶ ἡ χώρα, τῆς ὁποίας ἦτο ἡ πρωτεύουσα καὶ τὸ καύχημα, περιγράφονται ἐν πάσῃ λεπτομερείᾳ ἐν τῇ μελλοντικῇ των καταστάσει, καὶ ὅτι αἱ περιγραφαὶ τῶν σημερινῶν ἱστορικῶν καὶ περιηγητῶν ἐπαναλαμβάνουν ἁπλῶς τὴν γλῶσσαν τῶν προφητῶν. Ἂν ἐξετάσωμεν τὸ ζήτημα αὐτό, ὡς θὰ ἐξητάζομεν πᾶν ἄλλο ζήτημα, πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ἐκλείπει πᾶσα ἀμφιβολία καὶ ὅτι αἱ πεποιθήσεις μας ἐστερεώθησαν. Ὁ Θεὸς δὲν εἶναι μῦθος ἢ ὄνειρον. Ὑπάρχει καὶ μᾶς ὁμιλεῖ διὰ τῆς ἱερᾶς Βίβλου. Οἱ λόγοι Του ἐκπληροῦνται, ἐὰν δὲ ἐκτελῆται πᾶσα καταδίκη, τὴν ὁποίαν ἐλάλησεν, ἂς χαίρωμεν ὅτι ἐνθυμεῖται καὶ τὴν διαθήκην Του «εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων». Δυνάμεθα νὰ στηρίξωμεν πᾶσάν μας τὴν ἐλπίδα ἐπ' Αὐτόν. «Ὁ Κύριος εἶναι φῶς μου καὶ σωτηρία μου· τίνα θέλω φοβηθῆ; Ὁ Κύριος εἶναι δύναμις τῆς ζωῆς μου· ἀπό τινος θέλω δειλιάσει;» (Ψαλμ. κβ'. 1).

ΠΡΟΦΗΤΕΙΑΙ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Αἱ μέχρι τοῦδε ἐξετασθεῖσαι προφητεῖαι, αἱ τόσον λεπτομερεῖς καὶ ἀκριβεῖς, μὲ τὴν ἐντελῆ ἐκπλήρωσίν των κατόπιν τόσων αἰώνων, θὰ ἦσαν ἀφ' ἑαυτῶν ἀρκεταὶ ὅπως πείσουν πάντα ἄνθρωπον, ὅτι αἱ Γραφαὶ περιέχουν τὸν ἀψευδῆ Λόγον τοῦ Θεοῦ πρὸς ἡμᾶς. Συνεπῶς θὰ ἠδυνάμεθα ἄνευ ἄλλης ἀποδείξεως νὰ δεχθῶμεν ὡς ἀληθῆ τὴν μαρτυρίαν τῶν Γραφῶν περὶ τοῦ προσώπου καὶ τοῦ ἔργου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἓν τεμάχιον μετάλλου, τὸ ὁποῖον νομίζεται χρυσός, τίθεται εἰς χεῖρας ἑνὸς χρυσοχόου, ὅστις τὸ δοκιμάζει εἰς διάφορα μέρη καὶ μὲ διάφορα μέσα, οὕτως ὥστε ὁ χρυσοχόος χωρὶς δισταγμὸν ἀποφαίνεται ἐὰν ἦναι χρυσὸς ἢ ὄχι. Αἱ Γραφαὶ μᾶς προσφέρουν ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Θεοῦ σωτηρίαν διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἐὰν τῷ ὄντι ἦναι αὕτη προσφορὰ τοῦ Θεοῦ, εἶναι ἀξία ἀμέσου καὶ εὐγνώμονος ἀποδοχῆς. Πρὸς βεβαίωσίν μας ἐὰν ἦναι ἐκ Θεοῦ ἢ ὄχι, αἱ μαρτυρίαι, αἵτινες ἤδη ἐτέθησαν πρὸ ἡμῶν περὶ ἀξιοπιστίας τῶν Γραφῶν θὰ ἦσαν ἀρκοῦσαι. Ἐξηλέγξαμεν τὰς Γραφὰς καὶ τὰς εὕρομεν ἀληθεῖς.

Δὲν εἴμεθα ἐν τούτοις ὑποχρεωμένοι νὰ ἀρκεσθῶμεν εἰς τὰς μαρτυρίας ταύτας. Ὑπάρχουν καὶ ἄλλαι ἄφθονοι μαρτυρίαι ὅτι ἡ ἀγγελία αὕτη τῆς σωτηρίας εἶναι πράγματι ἐκ Θεοῦ, διότι ὡς θὰ ἴδωμεν κατωτέρω καὶ αἱ περὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ προφητεῖαι ἐξεπληρώθησαν ἐντελῶς. Ἀλλὰ πρὸ τοῦ νὰ ἐξετάσωμεν τὰς προφητείας

αὐτάς, εἶναι ἀνάγκη νὰ εἴπωμεν ὀλίγα τινὰ ***περὶ τοῦ χρόνου τῆς συγγραφῆς τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης.*** Μέχρι τοῦδε ἠρκέσθημεν νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι χρονολογεῖται αὕτη τὸ βραδύτερον οὐχὶ μετὰ τὴν ἔλευσιν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τὸν κόσμον. Τοῦτο βεβαίως ἀρκεῖ ὅταν ἐξετάζωμεν προφητείας ἐκπληρωθείσας πολὺ βραδύτερον τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Ὅταν ὅμως μελετῶμεν προφητείας ἐκπληρωθείσας ἀκριβῶς κατ᾿ ἐκείνην τὴν ἐποχὴν τῆς ἱστορίας, εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀποδείξωμεν ὅτι ἡ Παλαιὰ Διαθήκη εἶχε συμπληρωθῆ πολὺ πρὸ τῶν ἡμερῶν τοῦ Χριστοῦ.

Εἶναι δυνατὸν νὰ ἀποδειχθῇ πέραν πάσης ἀμφιβολίας ὅτι ἐμεσολάβησε τόσος χρόνος μεταξὺ τῶν προφητειῶν καὶ τῶν προλεχθέντων γεγονότων, ὥστε νὰ μὴ δύνανται νὰ ἀποδοθοῦν αὗται εἰς ἀνθρωπίνην πρόβλεψιν; Εὐτυχῶς τὸ σημεῖον τοῦτο δύναται νὰ διαλευκανθῇ ἄνευ οὐδεμιᾶς δυσκολίας. Τὰ βιβλία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης μετεφράσθησαν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν τοὐλάχιστον 200 ἔτη πρὸ τῆς γεννήσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν. Ἡ ***μετάφρασις τῶν Ἑβδομήκοντα*** ἦτο γενικῶς ἐν χρήσει μεταξὺ τῶν Ἑβραίων τῶν διεσπαρμένων ἀνὰ τὴν Ῥωμαϊκὴν Αὐτοκρατορίαν πολὺν καιρὸν πρὸ τῆς ἀρχῆς τῆς Χριστιανικῆς ἐποχῆς. Ὁ Φίλων, ὅστις ἐγεννήθη περὶ τὸ 30 π. Χ. ὁμιλεῖ περὶ τῆς μεταφράσεως ταύτης ὡς ἤδη ἀρχαίας, καὶ ἀναφέρει ὅτι ἐτελεῖτο κατ᾿ ἔτος ἑορτὴ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ εἰς ἀνάμνησιν τοῦ ἔργου τούτου. Δὲν ὑπάρχει λοιπὸν λόγος διὰ νὰ ἀμφιβάλλῃ τις περὶ τοῦ ὅτι ἡ μετάφρασις ἤρχισε κατὰ τὴν βασιλείαν τοῦ Πτολεμαίου τοῦ Φιλαδέλφου περὶ τὸ ἔτος 280 π. Χ. καὶ ὅτι συνεπληρώθη οὐχὶ πολὺ βραδύτερον τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Θὰ ἠδυνάμεθα ἑπομένως νὰ ἀξιώσωμεν ὅπως τὸ Ἑλληνικὸν κείμενον θεωρηθῇ ὡς ὑπάρχον πρὸ τοῦ 200 π. Χ. Θὰ ἐδικαιούμεθα ἐπίσης νὰ προβάλωμεν τὸ ἐπιχείρημα ὅτι ἀφοῦ ἔγινεν ἡ μετάφρασις τότε, πρέπει νὰ παραδεχθῇ τις ὅτι τὰ βιβλία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης εἶναι πολὺ ἀρχαιότερα ἀκόμη, διότι ἀναμφιβόλως εἶχον γίνει ἀποδεκτὰ ὡς ὁ ἱερὸς Κανὼν τῶν Ἑβραίων καὶ ὁ κόσμος θὰ τὰ ἐσέβετο ὡς τοιαῦτα πολὺν χρόνον πρὶν ἢ γίνῃ αἰσθητὴ ἡ ἀνάγκη τῆς μεταφράσεως αὐτῶν ἐκ τῆς Ἑβραϊκῆς εἰς τὴν γλῶσσαν ἐκείνην, τὴν ὁποίαν αἱ κατακτήσεις τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου εἶχον καταστήσει διεθνῆ (1). Διὰ τὸν παρόντα ὅμως σκοπόν μας ἀρκούμεθα εἰς τὸ νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι αἱ προφητεῖαι εἶχον γραφῆ τοὐλάχιστον δύο αἰῶνας πρὸ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν. Τοῦτο μᾶς εἶναι πλέον ἢ ἀρκετόν. Τίς δύναται νὰ προΐδῃ τὰ μέλλοντα νὰ συμβοῦν μετὰ πεντήκοντα, ἢ ἔστω μετὰ εἴκοσι ἔτη; Πολὺ δὲ ὀλιγώτερον μετὰ δύο αἰῶνας. Τίς ἠδύνατο νὰ ἄρῃ τὸν πέπλον τὸν καλύπτοντα τὰ διακόσια ἐκεῖνα ἔτη καὶ νὰ προείπῃ τὰ μέλλοντα τόσον καθαρῶς καὶ ζωηρῶς, ὅπως τὰ βλέπομεν σήμερον;

Αἱ προφητεῖαι, τὰς ὁποίας θὰ ἐξετάσωμεν τώρα, μοὶ φαίνονται ἀρκεταὶ πρὸς ἀπόδειξιν τῆς αὐθεντίας καὶ ἀξιοπιστίας τῶν βιβλίων τῆς Παλαιᾶς καὶ Νέας Δια-

(1) Σ. Σ. Εἶναι μάλιστα βεβαιωμένον ὅτι ἡ μετάφρασις τῶν Ἑβδομήκοντα προέκυψε κυρίως ἐκ τοῦ γεγονότος, ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι τῆς Διασπορᾶς εἶχον σχεδὸν λησμονήσει τὴν πατρῴαν γλῶσσάν των καὶ συνεπῶς δὲν ἠδύναντο πλέον νὰ ἐννοοῦν τὴν ἱερὰν Βίβλον τῆς θρησκείας των. Διὸ καὶ οἱ θρησκευτικοί των ἀρχηγοὶ ᾐσθάνθησαν τὴν ἀνάγκην μιᾶς Ἑλληνικῆς μεταφράσεως, ἥτις θὰ ἦτο καταληπτὴ εἰς τοὺς καθ' ὅλην τὴν Ἀνατολὴν διεσπαρμένους Ἰσραηλίτας.

θήκης. «Ἡ μαρτυρία τοῦ Ἰησοῦ εἶναι τὸ πνεῦμα τῆς Προφητείας». Γνωρίζομεν ὅτι ἂν καὶ τὸ φῶς τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης περιωρίζετο κατ' ἀρχὰς εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας, διεκηρύττετο ὅμως εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς μία μεγαλειτέρα ἐλπίς. Οἱ καλλίτεροι καιροί, τοὺς ὁποίους οἱ Ἰσραηλῖται ἐπερίμεναν, θὰ ἦσαν καιροὶ εὐλογίας ***δι' ἅπασαν τὴν ἀνθρωπότητα.*** Ἡ εὐλογία θὰ ἐπήγαζεν ἀπὸ τὸν λαὸν Ἰσραήλ, ἀλλὰ δὲν θὰ περιωρίζετο εἰς τὸν Ἰσραήλ. Θὰ ἔχαιρον καὶ Ἰουδαῖοι καὶ Ἐθνικοί. Θὰ ἐδίδετο νέα «διαθήκη» τοῦ Θεοῦ πρὰς τοὺς ἀνθρώπους, οὐχὶ ὡς ἡ δοθεῖσα πρὸς τὸν λαὸν Ἰσραὴλ ἐπὶ τοῦ ὄρους Σινᾶ (Ἱερ. λα'. 31), ἡ ὁποία ποτὲ δὲν ἐξερρίζωσε τὴν ἁμαρτίαν ἐκ τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας. Τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ θὰ ἐξεχέετο ἐπὶ πᾶσαν σάρκα (Ἰωὴλ β'. 28). Τὰ ἔθνη θὰ ἀπέβαλλον τὰ εἴδωλά των. Τὸ φῶς θὰ ἔλαμπεν ἐκ Σιὼν καὶ ὁ νόμος τοῦ Κυρίου θὰ ἐξεπορεύετο ἐξ Ἱερουσαλήμ.

Ὡς γνωστόν, κατὰ τὴν ἀρχαίαν ἐκείνην ἐποχὴν ἡ γνῶσις τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ περιωρίζετο ἐντὸς τῶν στενῶν ὁρίων τοῦ Ἰουδαϊκοῦ ἔθνους. Ἕκαστος λαὸς εἶχε τοὺς ἰδικούς του θεούς, ἡ δὲ ἰδέα τοῦ νὰ ἀνταλλάξῃ ἓν ἔθνος τὴν θρησκείαν του δι' ἄλλης ἦτο κάτι τι ἀνήκουστον εἰς τὸν ἀρχαῖον ἐκεῖνον κόσμον. Δὲν εἶναι λοιπὸν παράδοξον νὰ βλέπωμεν τὰ βιβλία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης προλέγοντα ὅτι θὰ ἤρχετο ἡμέρα, κατὰ τὴν ὁποίαν αἱ εἰδωλολατρεῖαι τῶν ἐθνῶν θὰ ἀνῆκον πλέον εἰς τὸ παρελθόν, ὅτι ὁ Θεὸς τοῦ λαοῦ Ἰσραὴλ θὰ ἐλατρεύετο εἰς μεμακρυσμένας χώρας καὶ ὅτι νῆσοι μακρὰν θὰ ἀνέμενον τὸν νόμον Του; Ἡ πρόρρησις αὕτη εἶναι ἀπολύτως μοναδική. Δὲν ὑπάρχει τι τὸ παρόμοιον εἰς οἱανδήποτε φιλολογίαν. Οὔτε φιλόσοφοι οὔτε ποιηταὶ ὠνειρεύθησάν ποτε ***ἀδελφότητα μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων,*** μὲ ***ἕνα πατέρα, τὸν Θεόν.*** Πῶς συμβαίνει λοιπὸν νὰ εὑρίσκωμεν τὸ πρᾶγμα τοῦτο διακηρυττόμενον ἐν τῇ Παλαιᾷ Διαθήκῃ οὐχὶ μόνον ὡς ἁπλοῦν πόθον, ἀλλ' ὡς ***σαφῆ προφητείαν*** συχνάκις ἐπαναλαμβανομένην καὶ ὡς βεβαίαν καὶ χαροποιὰν ***ἐλπίδα;*** Πῶς συμβαίνει ἡ ἰδέα αὕτη, ἡ ὁποία ποτὲ δὲν εἶχεν εἰσέλθει εἰς ἀνθρωπίνην διάνοιαν ἕως τότε, νὰ βλαστήσῃ εἰς τὸ ἔδαφος τῆς Ἰουδαϊκῆς σκέψεως; Πῶς συνέβη νὰ μεγαλώσῃ καὶ νὰ ἀνθήσῃ εἰς τρόπον, ὥστε νὰ θεωρῆται ἡ ἔκχυσις τοῦ φωτὸς αὐτοῦ ἐπὶ τῶν ἐθνῶν ὡς ἔργον τοῦ Ἰουδαϊκοῦ λαοῦ; Πρόσθεσον εἰς ὅλα αὐτὰ τὸ ὅτι, ὅπως ἀκριβῶς προέλεγον αἱ Γραφαὶ ὅτι θὰ ἐγίνετο, οὕτω καὶ ἐγένετο. Αἱ εἰδωλολατρεῖαι τῶν ἐθνῶν ἐξηφανίσθησαν καὶ ἐξακολουθοῦν νὰ ἐξαφανίζωνται καὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας. Ἡ γνῶσις τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ διεδόθη ἀνὰ τὸν κόσμον εἰς χώρας, αἵτινες ἦσαν τελείως ἄγνωστοι εἰς τοὺς συγγραφεῖς τῆς Π. Διαθήκης. Αἱ μακρυναὶ νῆσοι ἐδέχθησον τὸν νόμον Του. Καὶ τὸ φῶς αὐτό, ὅπερ ἐφώτισε τὰ ἔθνη, ἔλαμψεν ἐκ Σιών, ὁ νόμος οὗτος ἐξῆλθεν ἀπὸ Ἱερουσαλήμ. Ἐὰν ἐξετάσωμεν τὴν περίεργον ταύτην προφητείαν καὶ τὴν θαυμαστὴν αὐτῆς ἐκπλήρωσιν, δὲν πρέπει νὰ εἴπωμεν ὅτι ἀμφότερα ταῦτα εἶναι ἀπὸ Θεοῦ; Ὅτι ὁ λόγος καὶ ἡ ἐκπλήρωσις, ἡ Παλαιὰ Διαθήκη καὶ ὁ Χριστιανισμός, φέρουν σαφῆ καὶ φανερὰν τὴν σφραγῖδα τοῦ Θεοῦ;

Ἔργον ἑνὸς προσώπου.

Ἀλλ' ὑπάρχει κάτι τι σπουδαιότερον νὰ παρατηρήσωμεν εἰς τὴν περίεργον αὐτὴν προφητείαν: ***Ἡ ἐλπὶς τοῦ Ἰσραὴλ εἶχεν ὡς κέντρον ἓν πρόσωπον.***

Ἡ ἐπιστροφὴ τῶν ἐθνῶν θὰ ἦτο ἀποκλειστικὸν ἔργον ἑνὸς προσώπου. Ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους θὰ ἦτο ἔργον τοῦ Μεσσίου. Αὐτὸς θὰ συνέτριβε τὴν κεφαλὴν τοῦ ὄφεως. Ἐν Αὐτῷ θὰ ηὐλογοῦντο τὰ ἔθνη τῆς γῆς. «Καὶ θέλουσι προσκυνήσει Αὐτὸν πάντες οἱ βασιλεῖς· πάντα τὰ ἔθνη θέλουσι δουλεύσει Αὐτόν. Διότι θέλει ἐλευθερώσει τὸν πτωχὸν κράζοντα, καὶ τὸν πένητα καὶ τὸν ἀβοήθητον. Θέλει ἐλεήσει τὸν πτωχὸν καὶ τὸν πένητα, καὶ τὰς ψυχὰς τῶν πενήτων θέλει σώσει. . . . Τὸ ὄνομα Αὐτοῦ θέλει διαμένει εἰς τὸν αἰῶνα» (Ψαλμ. οβ΄.). Ἡ σωτηρία τοῦ κόσμου ἀρχίζει, συνεχίζεται καὶ συντελεῖται ἐν Αὐτῷ. Πολλὰ χωρία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης προσαρμόζονται ἐν τῇ Καινῇ Διαθήκῃ εἰς τὸν Χριστόν. Ἀκόμη καὶ οἱ μεταγενέστεροι φανατικοὶ Ραββινικοὶ συγγραφεῖς παρεδέχοντο ὅτι μόνος σκοπὸς τῶν Γραφῶν ἦτο νὰ μαρτυρήσουν περὶ τοῦ Μεσσίου. Ὁ Μαϊμωνίδης λέγει: «Ὅλοι οἱ προφῆται ἀπὸ τοῦ Μωϋσέως μέχρι τοῦ Μαλαχία προφητεύουν περὶ τοῦ Μεσσίου». Καὶ ὁ Ἀβραβανέλ: «Ὅλοι κινούμενοι ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος μαρτυροῦσι καὶ προλέγουσι τὴν ἔλευσιν τοῦ Μεσσίου».

Αὕτη λοιπὸν ἦτο ***ἡ ἐλπὶς*** τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Περιείχετο δὲ εἰς βιβλία, τὰ ὁποῖα καὶ ἡμεῖς οἱ Χριστιανοὶ καὶ οἱ Ἑβραῖοι σεβόμεθα μέχρι τῆς σήμερον καὶ τὰ ὁποῖα μετεφράσθησαν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν δύο αἰῶνας πρὸ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Χριστοῦ. Ἀνηγγέλθη ἡ ἐλπὶς αὕτη τόσον σαφῶς καὶ ἐμφατικῶς καὶ διεκηρύττετο τόσον συχνά, ὥστε ἐπλήρου τὰς σκέψεις τοῦ Ἰουδαϊκοῦ λαοῦ μὲ ἕνα ἔνθερμον πόθον. Ἦτο δὲ ἐλπὶς στηριζομένη ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους ***ἐπὶ ἑνὸς προσώπου.*** Δὲν ἦτο εὐλογία, ἥτις θὰ ἤρχετο ἄγνωστον πόθεν ἢ πῶς. Ἐπερίμενον τὸν Μεσσίαν. Ἡ ἐλπὶς τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ὅλων τῶν λαῶν ἐστηρίζετο ἐπ' Αὐτοῦ. Αὐτὸς μόνος θὰ ἔθιγε τὰς καρδίας τῶν ἀνθρώπων καὶ θὰ ἀνελάμβανε τὸ φορτίον τῶν ἁμαρτιῶν τοῦ κόσμου, τὸ δὲ ἔργον, τὸ ὁποῖον Αὐτὸς θὰ ἤρχιζεν, Αὐτὸς καὶ θὰ ἐσυνέχιζεν. Ἡ ἐπιρροή Του προελέχθη ὅτι θὰ ἔβαινεν αὐξανομένη καθ' ὅλους τοὺς αἰῶνας. «Τὸ ὄνομα Αὐτοῦ θέλει διαρκεῖ ἐνόσῳ διαμένει ὁ ἥλιος καὶ οἱ ἄνθρωποι θὰ εὐλογοῦνται ἐν Αὐτῷ· πάντα τὰ ἔθνη θέλουσι μακαρίζει Αὐτὸν» (Ψαλ. οβ΄. 17).

Ἀναμφιβόλως ἡ ἐλπὶς τοῦ Ἰσραὴλ ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης εἶναι ἐξ ἴσου περίεργος καὶ θαυμαστή, ὡς καὶ ἀπὸ τῆς ἄλλης, περὶ ἧς ἤδη ὡμιλήσαμεν. Οἱ Ἰουδαῖοι δὲν ἠγνόουν τοὺς περιορισμοὺς τῆς ἀνθρωπίνης δυνάμεως. Ὑπῆρξαν μεγάλοι ἄνδρες μεταξύ των, οἱ ὁποῖοι εἶχον ἀποτυπώσει τὴν σφραγῖδα τῆς προσωπικότητός των ἐπὶ τῶν θεσμῶν καὶ τῆς ζωῆς τῆς χώρας, ἀλλ' οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν εἶχεν ὀνειρευθῆ ποτὲ νὰ ἀποπειραθῇ τοιοῦτον παγκόσμιον ἔργον. Τὰ σχέδιά των καὶ ἡ ἐνέργειά των κατηυθύνοντο πρὸς τὰς ἀνάγκας τοῦ λαοῦ των. Τίς ἐξ αὐτῶν ἔφερέ ποτε ἐν τῇ καρδίᾳ του τὸ βάρος ὅλου τοῦ κόσμου ἢ ὠνειρεύθη νὰ ἰατρεύσῃ τὰς ἀνάγκας τοῦ κόσμου; Ποῖος ἐξ αὐτῶν ἐφαντάσθη ποτὲ ὅτι ἐν αὐτῷ θὰ ηὐλογοῦντο πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς; Τὸ ἔργον των ἔφθασε μέχρις ἑνὸς ὡρισμένου ὁρίου χρόνου καὶ ἱκανότητος. Καὶ οἱ μεγαλείτεροι τῶν προφητῶν ὑπέκυψαν εἰς τὸν θάνατον, τὸ δὲ ἔργον των ἐσυνεχίσθη παρ' ἄλλων, τοὺς ὁποίους ὁ Θεὸς ἤγειρε. Ποτὲ οἱ αἰῶνες δὲν ἐξηρτήθησαν ***ἀπὸ ἕνα ἄνθρωπον.*** Πόθεν λοιπὸν ἠδύνατο νὰ προέλθῃ ἡ ἐλπίς, ὅτι θὰ ἐγεννᾶτο κάποιος, ὁ ὁποῖος θὰ καθίστατο

πηγὴ παγκοσμίου καὶ ἀθανάτου ἐπιρροῆς, ὅστις θὰ ἐκυριάρχει, θὰ ὡδήγει καὶ θὰ ηὐλόγει τοὺς ἀνθρώπους οὐχὶ μόνον τῆς ἰδικῆς του γενεᾶς, ἀλλὰ καὶ ὅλων τῶν μετέπειτα γενεῶν; Δὲν εἶναι ὅμως μόνον τοῦτο τὸ θαυμαστόν. Ἡ ἐλπὶς αὕτη ἦτο **βεβαία.** Ἡ Παλαιὰ Διαθήκη προέλεγε μετὰ βεβαιότητος τὴν ἔλευσιν Ἑνός, ὁ ὁποῖος ***θὰ μετέβαλλε τὸ ῥεῦμα τῆς ἀνθρωπίνης σκέψεως.*** Καὶ μαρτυροῦμεν ὅτι τοιοῦτός τις ὄντως ἐφάνη, καὶ δι' Αὐτοῦ ἐξετελέσθη τὸ ἔργον τοῦτο καὶ ἐκτελεῖται μέχρι τοῦ νῦν. Τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀκόμη ζῇ ἐπὶ τῶν χειλέων μας καὶ ἡ δύναμίς Του ἀναπαύεται ἐπὶ τῶν καρδιῶν μας. Ὀνομάσατέ το φανατισμόν, ἐὰν θέλετε· εἰπέτε, ἐὰν θέλετε, ὅτι ἡ πίστις αὕτη εἰς ***ἕνα ζῶντα Χριστόν,*** ἡ διατηρηθεῖσα ἐπὶ δέκα ἐννέα αἰῶνας καὶ ἐξαπλουμένη ἀκόμη καὶ σήμερον μεταξὺ τῶν φυλῶν τῆς γῆς, εἶναι φαντασία· ἀλλ' οἱ τοιοῦτοι χαρακτηρισμοί, ὁσονδήποτε καὶ ἂν γίνωνται ἀποδεκτοί, μαρτυροῦν ὅτι ***ἡ πίστις ὑπάρχει*** ὡς μία ἀδιαφιλονείκητος πραγματικότης. Ἦλθεν ὄντως ἓν πρόσωπον, τοῦ ὁποίου ὅλοι παραδέχονται τὴν ἀπαράμιλλον ἐξοχότητα· καὶ διὰ τῆς εἰς Αὐτὸν πίστεως τὸ ἔργον, ὅπερ φέρει τὰ ἔθνη εἰς τὸν Θεόν, διεξήχθη ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεὰν καὶ διεξάγεται ἀκόμη καὶ σήμερον. Τὸ ὄνομα Αὐτοῦ «διέμεινε», λαοὶ «εὐλογοῦνται ἐν Αὐτῷ» καὶ πολλὰ ἔθνη «μακαρίζουσιν Αὐτόν». Εἶναι ἆρά γε ἁπλῆ σύμπτωσις τὸ ὅτι ἐπραγματοποιήθη καὶ πραγματοποιεῖται ἡ περίεργος αὕτη ἐλπὶς ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ κόσμου;

Αἱ περὶ τοῦ Μεσσίου προφητεῖαι θὰ ἦσαν ἄξιαι θαυμασμοῦ καὶ ἐὰν δὲν εἶχον προχωρήσει πέραν τῶν σημείων τούτων· ἀλλ' ὡς ἦτο ἑπόμενον, πέριξ τῆς κεντρικῆς ταύτης ἐλπίδος τῶν Γραφῶν συνεκεντρώθησαν θαύματα προφητειῶν περισσότερον ἢ ἀλλαχοῦ. Ἡ φύσις τοῦ ἔργου τοῦ Λυτρωτοῦ, ἀκόμη δὲ καὶ ὁ χαρακτὴρ καὶ ἡ ἱστορία Του, προελέγοντο τόσον λεπτομερῶς, ὥστε εἶναι δυνατὸν νὰ ἀναπαραστήσῃ τις τὴν ἱστορίαν τοῦ Χριστοῦ ἐκ μόνων τῶν προφητειῶν.

Ἑβραῖος τὴν καταγωγήν.

Ἐν πρώτοις, ὁ Σωτήρ, ὁ ὁποῖος ἀνεμένετο, θὰ ἦτο ἐξ Ἑβραίων. Ὁ Θεὸς εἶπεν εἰς τὸν Ἀβραάμ: «Ἐν τῷ σπέρματί σου θὰ εὐλογηθοῦν ὅλα τὰ ἔθνη τῆς γῆς». Ὑπάρχουν ἄλλαι προφητεῖαι, ἀναφέρουσαι καὶ τὴν φυλήν, ἀκόμη δὲ καὶ τὴν οἰκογένειαν, ἐξ ἧς θὰ προήρχετο, ὡς καὶ τὴν πόλιν, εἰς ἣν θὰ ἐγεννᾶτο. Ἀναφέρω τὰς προφητείας ταύτας μόνον διὰ νὰ δείξω εἰς τὸν ἀναγνώστην πόσον ὁριστικαὶ καὶ σαφεῖς ἦσαν αἱ προφητεῖαι περὶ τοῦ ὅτι ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου θὰ ἦτο Ἑβραῖος. Ἐὰν δὲν ὑπῆρχε πραγματικὴ καὶ ἐμπνευσμένη πρόβλεψις εἰς τὰς προφητείας αὐτάς, ἑκάστη ἐκ τῶν λεπτομερειῶν τούτων θὰ ηὔξανε τὸν κίνδυνον τῆς διαψεύσεως αὐτῶν. Δὲν ἦτο ἀσήμαντος ἡ προφητεία ἡ προλέγουσα ὅτι θὰ ἤρχετο καιρός, ὅτε τὰ ἔθνη θὰ ἀπέβαλλον τὰ εἴδωλά των, καὶ ὅτι ἡ μεταβολὴ αὕτη θὰ ἦτο ἔργον ἑνὸς προσώπου. Ὅταν ὅμως δίδεται λεπτομερέστερος προσδιορισμὸς καὶ προλέγεται ὅτι τὸ πρόσωπον τοῦτο θὰ ἤρχετο ἀπὸ ὡρισμένην φυλήν, τότε ὁ προφητεύων ἐκτίθεται εἰς μέγαν κίνδυνον διαψεύσεως. Ποῖον λοιπὸν τὸ ἀποτέλεσμα; Ἡ ἀπάντησις εἶναι ὅτι τίποτε δὲν διεψεύσθη. Ἡ εὐλογία, ἥτις ἀνεμένετο, ἦλθε δι' ἑνὸς προσώπου καὶ τὸ πρόσωπον τοῦτο ἦτο Ἑβραῖος.

(Ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ) (ἀκολουθεῖ) ***Γεώργιος Κλάδης.***

ΤΟ ΜΟΝΟΝ ΜΕΣΟΝ ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΕΩΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

(Λαϊκὴ διάλεξις ὑπὸ τοῦ αἰδ. J. D. Jones)

Εἰς τὸ κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου διαβλέπω τὸ μόνον μέσον, διὰ τοῦ ὁποίου θὰ ἀναμορφωθῇ ἡ κοινωνία. Ἄλλο μέσον δὲν ὑπάρχει. Μόνος ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὁ Κύριος καὶ ποιμὴν τῆς ἀνθρωπότητος, δύναται νὰ μᾶς ὁδηγήσῃ εἰς νέον καθεστώς, εἰς νέον κόσμον. Ἀλλ᾽ εἰς τὸ ἔργον τοῦτο πρέπει νὰ συμπράξῃ καὶ ὁ ἄνθρωπος, ἐργαζόμενος ὅπως ἔλθῃ ἐπὶ τῆς γῆς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Πρὸς τοῦτο δύναται καθεὶς ἀπὸ ἡμᾶς νὰ συντελέσῃ ἐν τῷ κύκλῳ τῆς ἀτομικῆς του ζωῆς καὶ τῶν ἀτομικῶν του σχέσεων, ἐὰν παύσῃ νὰ λατρεύῃ τὸ Ἐγώ του καὶ νὰ ἐπιδιώκῃ ἀποκλειστικῶς τὸ ἴδιόν του συμφέρον· ἐὰν ἐννοήσῃ ὅτι τὸ νὰ ὑπηρετῇ τοὺς ὁμοίους του εἶναι τὸ ἔργον κάθε ὀπαδοῦ τοῦ Χριστοῦ, ὅστις ἦλθεν, ὄχι διὰ νὰ ὑπηρετηθῇ, ἀλλὰ διὰ νὰ ὑπηρετήσῃ τὴν ἀνθρωπότητα. Δὲν δύναται ὅμως ὁ ἄνθρωπος νὰ πράξῃ τοῦτο ἀφ᾽ ἑαυτοῦ, ἄνευ βοηθείας. Ἡ βοήθεια αὕτη θὰ τοῦ δοθῇ ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ, ὅστις δίδει τὸ Ἅγιόν του Πνεῦμα εἰς πάντα, ὁ ὁποῖος ζητεῖ τοῦτο παρ᾽ αὐτοῦ.

Ἡ παλαιὰ μέθοδος τῆς **ἰδιοτελείας** ἀπέτυχε. Τὸ ἀπέδειξεν ὁ τελευταῖος πόλεμος. Εἶναι καιρὸς νὰ δοκιμάσωμεν τὴν νέαν μέθοδον, ***τὴν μέθοδον τοῦ Χριστοῦ.*** Πολλοὶ θέλουν νὰ εἴπουν, ὅτι τὰ πέντε ἔτη τοῦ πολέμου ἀπέδειξαν ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς ἀπέτυχεν. Ἀλλ᾽ ὅσοι λέγουν τοῦτο διαστρέφουν τὰ πράγματα. Ἡ ἀληθὴς σημασία τῶν ἐτῶν ἐκείνων, τὰ ὁποῖα καὶ ἐδημιούργησαν τὴν σημερινὴν κατάστασιν, ἀπέδειξαν τὴν οἰκτρὰν ἀποτυχίαν, ὄχι τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἀλλὰ τοῦ λεγομένου «πολιτισμοῦ», — τῆς κοσμικῆς μορφώσεως, τῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ τῶν ἄλλων μέσων, διὰ τῶν ὁποίων συνήθως ἐπιδιώκεται ἡ διαμόρφωσις τῶν ἀτόμων καὶ τῆς κοινωνίας. Τὰ μέσα ταῦτα, ἐφ᾽ ὅσον χρησιμοποιοῦνται κεχωρισμένα ἀπὸ τὸ πνεῦμα τοῦ Χριστιανισμοῦ, οὔτε ἠδυνήθησαν οὔτε θὰ δυνηθοῦν ποτὲ νὰ μεταβάλουν τὸν κόσμον. Καὶ ἡ ἀποτυχία των ἀπεδείχθη κατὰ τὸν πόλεμον καὶ τὴν μεταπολεμικὴν κατάστασιν, ἥτις ὁλονὲν χειροτερεύει. Ἀπέτυχεν ὁ πολιτισμός, ὄχι ὁ Χριστιανισμός.

Ἐνθυμοῦμαι ὅτι, ἐδῶ καὶ τριάντα ἔτη, μᾶς ἐδίδασκον, ὅτι διὰ τῆς φυσικῆς ἐξελίξεως τοῦ πολιτισμοῦ ὁ κόσμος βαδίζει σταθερῶς πρὸς τὴν τελειότητα, καὶ ὅτι ἡ ἐκπαίδευσις, ἡ κοινωνικὴ καὶ πολιτικὴ διαμόρφωσις καὶ αἱ πρόοδοι τῆς ἐπιστήμης θὰ καταργήσουν τὸν πόλεμον. Αὐτὴν ὅμως τὴν ἐλπίδα τὴν συνέτριψεν ὁ τελευταῖος παγκόσμιος πόλεμος. Σωτηρία δὲν ὑπάρχει διὰ τὸν κόσμον οὔτε διὰ τῆς ἐκπαιδεύσεως, οὔτε διὰ τῆς κοινωνιολογίας, ἀλλ᾽ οὔτε καὶ διὰ τῆς προόδου τῆς ἐπιστήμης. Ἡ μόνη ἐλπὶς ἀναμορφώσεως διὰ τὴν ἀνθρωπότητα εἶναι ὁ **Σταυρὸς** — ἡ ἐπ᾽ αὐτοῦ συντελεσθεῖσα ὑπερτάτη θυσία τοῦ Χριστοῦ. Ἡ μόνη ἐλπὶς ἡμῶν εἶναι ὁ Χριστός.

Σημειώσατε ὅτι δὲν εἶναι σήμερον ἡ πρώτη φορά, κατὰ τὴν ὁποίαν ὠνειροπόλησαν οἱ ἄνθρωποι μίαν ἀνακαινισθεῖσαν κοινωνίαν, ἕνα νέον, καλλίτερον καὶ εὐτυχέστερον κόσμον. Τοιαῦτα ὄνειρα ὑπῆρξαν πάντοτε. Ὁ Πλάτων μᾶς

ἀφῆκεν, εἰς τὴν «Πολιτείαν» του, εἰκόνα μιᾶς τοιαύτης εὐνομουμένης καὶ εὐδαίμονος κοινωνίας—ἑνὸς καθεστῶτος δικαιοσύνης καὶ εἰρήνης. Πλέον δὲ ἢ ἅπαξ κατεβλήθησαν προσπάθειαι καὶ ἀγῶνες, ὅπως πραγματοποιηθῇ ἡ ἰδεώδης κοινωνία. Ἡ Γαλλικὴ Ἐπανάστασις ἦτο μία τοιαύτη προσπάθεια. Ἐσκόπει κατ᾿ ἀρχὴν νὰ ἐγκαθιδρύσῃ τὴν ***ἐλευθερίαν,*** τὴν ***ἰσότητα*** καὶ τὴν ***ἀδελφωσύνην*** τῶν ἀνθρώπων ἐν Γαλλίᾳ. Διότι τὰ τρία ταῦτα εἶναι ἀπαραίτητα διὰ κοινωνίαν εἰρηνικὴν καὶ εὐτυχῆ. Ἀλλ᾿ ἡ Γαλλικὴ Ἐπανάστασις ἤρχισε τὸ ἀναμορφωτικόν της ἔργον ἀποκηρύττουσα ἐπισήμως τὸν Θεόν. Καὶ τὸ ἀποτέλεσμα ἦτο ὅτι ποταμοὶ αἵματος ἐχύθησαν εἰς τὰς ὁδοὺς τῶν Παρισίων καὶ ὁλοκλήρου τῆς Γαλλίας καὶ ὅτι ἡ ποθουμένη ἐλευθερία, ἰσότης καὶ ἀδελφωσύνη κατέληξεν εἰς τὴν ἀπολυταρχίαν καὶ δικτατορίαν ἑνὸς Ναπολέοντος.

Ναί, δὲν ἀρκεῖ μόνον τὸ ὄνειρον ἑνὸς κόσμου εὐνομουμένου, εὐδαίμονος καὶ εἰρηνικοῦ. Ἀπαιτεῖται μία δύναμις ἱκανὴ νὰ πραγματοποιήσῃ τὸ ὄνειρον αὐτό. Ἐὰν ἅπαξ διαλυθῇ ὁ δεσμός, ὅστις μᾶς ἑνώνει πρὸς τὸν Χριστὸν καὶ τὸ ἅγιόν του Εὐαγγέλιον, ἀποχωριζόμεθα ἀπὸ τὴν μόνην δύναμιν, διὰ τῆς ὁποίας τὸ ὄνειρον ἐκεῖνο διὰ τοῦ ὁποίου μεταμορφοῦται ἡ κοινωνία γίνεται πραγματικότης.

Ὅτι ὁ Χριστὸς ἐνεργεῖ τοιαύτην μεταμόρφωσιν σήμερον καὶ εἰς τὰ ἄτομα, τὸ βλέπομεν καθημερινῶς. Καὶ ὄχι στιγμιαίαν μεταβολήν, ἀλλὰ μόνιμον, ἀντέχουσαν εἰς τὰς δοκιμασίας. Ἓν τοιοῦτο παράδειγμα θὰ σᾶς ἀναφέρω, ἑνὸς ἀνθρώπου μεθύσου, βλασφήμου, βιαίου—ἑνὸς φοβήτρου τῆς κοινωνίας. Πρὸ ἐτῶν ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς παρευρέθη εἰς μίαν θρησκευτικὴν συνάθροισιν, τὴν ὁποίαν διηύθυνα ἐγώ, καὶ ἤκουσε τὴν Θείαν παραίνεσιν πρὸς τοὺς ἁμαρτωλοὺς καὶ εἶδε τὴν ἰδίαν του ἀχρειότητα καὶ ἀδυναμίαν πρὸς βελτίωσιν. Ἐν συντριβῇ καὶ μετανοίᾳ κατέφυγεν εἰς τὸν Χριστὸν καὶ ἔλαβεν ἄφεσιν καὶ ἐνίσχυσιν, ὅπως ἀρχίσῃ νέαν ζωήν. Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἔλαβα ἐπιστολήν του, εἰς τὴν ὁποίαν μεταξὺ ἄλλων λέγει: «Εἶναι εἴκοσι δύο ἔτη ἀκριβῶς, ἀφ᾿ ὅτου ἔγεινα δεκτὸς εἰς τὴν Τράπεζαν τοῦ Κυρίου!» Εἴκοσι δύο ἔτη! κατὰ τὰ ὁποῖα αὐτὸς ὁ πρῴην μέθυσος ἀπέχει ὁλοτελῶς ἀπὸ οἰνοπνευματώδη ποτά. Εἴκοσι δύο ἔτη, κατὰ τὰ ὁποῖα ὁ βλάσφημος καὶ ὑβριστὴς κρατεῖ τὴν γλῶσσάν του ἀπὸ τὸ κακόν. Εἴκοσι δύο ἔτη, κατὰ τὰ ὁποῖα προσπαθεῖ, μὲ ὅλας του τὰς δυνάμεις, νὰ φέρῃ καὶ ἄλλους εἰς τὸν Χριστόν, διὰ νὰ γίνουν ***νέα κτίσις,*** ὅπως ἔγεινε καὶ αὐτός.

Παρευρέθην ποτὲ εἰς μίαν παμμεγέθη συνάθροισιν εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας, εἰς τὴν ὁποίαν ἦσαν συνηγμένοι Χριστιανοὶ ἀπὸ ὅλας τὰς χώρας. Ἦσαν ἐκεῖ Ἄγγλοι, Σκῶτοι, Ἰρλανδοί, Οὐαλλοί, Καναδοί, Νορβηγοί, Ρῶσσοι, μαῦροι τῆς Ἀφρικῆς, νησιῶται τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ. Κάθε ἐθνικότης καὶ γλῶσσα καὶ φυλή. Ἀλλ᾿ ἡ διαφορὰ τῆς ἐθνικότητος, τῆς φυλῆς καὶ τῆς γλώσσης δὲν μᾶς ἐχώριζεν. Ἠσθανόμεθα μόνον τοῦτο, ὅτι ἤμεθα ἀδελφοὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Καὶ τοῦτο διότι εἴμεθα συνηγμένοι εἰς τὸ μόνον μέρος, ὅπου ἡ τοιαύτη διαφορὰ καὶ ἀνομοιότης λησμονεῖται καὶ ἐκλείπει — πέριξ τῆς Τραπέζης τοῦ Κυρίου. Ἐν Χριστῷ δὲν ὑπάρχει «Ἕλλην καὶ Ἰουδαῖος, βάρβαρος, Σκύθης, δοῦλος, ἐλεύθερος, ἀλλὰ τὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσι Χριστὸς» (Κολ. γ΄. 11).

«Θαῦμα!» θὰ εἴπῃ τις. Ἀλλὰ ποῖον θαῦμα εἶναι τόσον μέγα, ὥστε νὰ μὴ

δύναται νὰ ἐπιτελέσῃ ὁ Χριστός, ὅταν Αὐτὸς ἀναλάβῃ τὸ ἔργον τῆς ἀναμορφώσεως τῆς κοινωνίας, ***ἥτις ἀρχίζει ἀπὸ τὴν ἀναγέννησιν τῶν ἀτόμων*** ; Ἡ κοινωνικὴ ἀναμόρφωσις θὰ ἦναι τὸ βέβαιον ἀποτέλεσμα τῆς ἀνακαινίσεως τῆς ἀτομικῆς ψυχῆς καὶ τῆς ἀναμορφώσεως τοῦ ἀτομικοῦ βίου. Ὅταν οἱ ἄνθρωποι θὰ διδάσκωνται τὸ θέλημα τοῦ Χριστοῦ, θὰ ἀλλάξῃ δι᾿ αὐτοὺς ἡ σημασία τῆς ζωῆς. Θὰ παύσουν ἐπιδιώκοντες τὸ ἀτομικὸν συμφέρον καὶ θὰ ζητοῦν νὰ ὑπηρετήσουν τοὺς ὁμοίους των, ὅπως ἔπραξεν ὁ Διδάσκαλός μας. Ἡ ἀγάπη καὶ ἡ πρόθυμος ὑπηρεσία ὑπὲρ τῶν ἄλλων θὰ ἦναι ἡ κινητήριος δύναμις τῆς καθημερινῆς μας ζωῆς καὶ ὅλων μας τῶν πράξεων.

Τοιαύτην μεταμόρφωσιν ἐπέφερεν ὁ Χριστὸς καὶ ἐπὶ τῶν κοινωνιῶν, ἐμπνεύσας καθ᾿ ὅλους τοὺς αἰῶνας πάσας τὰς ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ καλοῦ ἢ ὑπὲρ τῶν δικαιωμάτων τῶν ἀνθρώπων προσπαθείας, πάσας τὰς μεταρρυθμίσεις καὶ πᾶν ὅ,τι καλὸν ἔχει νὰ δείξῃ ἡ σημερινὴ κοινωνία καὶ νομοθεσία. Ἐξετάσατε ὅλην τὴν ἠθικὴν πρόοδον τοῦ κόσμου κατὰ τοὺς 19 παρελθόντας αἰῶνας, καὶ θὰ εὕρητε ὄπισθεν κάθε προσπαθείας—τὸν Ἰησοῦν Χριστόν. Τοῦτο εἶναι πρᾶγμα τόσον φανερόν, ὥστε Ἀμερικανός τις συγγραφεὺς συνέλεξεν ὅλας τὰς προσπαθείας ταύτας εἰς ἓν βιβλίον ὑπὸ τὸν τίτλον: «Τὰ πεπραγμένα τοῦ Χριστοῦ» (Gesta Christi). Καθ᾿ ὅλους τοὺς παρελθόντας αἰῶνας καὶ σήμερον καὶ ἐν τῷ μέλλοντι ἐνεργεῖ καὶ δὲν θὰ παύσῃ ἐνεργῶν τοιαύτας μεταρρυθμίσεις ὁ Χριστός, καὶ ἡμεῖς ἐὰν εἰς Αὐτὸν καὶ μόνον ἀποβλέπωμεν, δυνάμεθα νὰ ἐλπίσωμεν νὰ ἴδωμεν μίαν κοινωνικὴν κατάστασιν, εἰς τὴν ὁποίαν θὰ βασιλεύῃ εἰρήνη καὶ ἀμοιβαία ἀγάπη. Τοῦτο δὲ τὸ πιστεύω ἀδιστάκτως, διότι ἐξεύρω ὅτι ὁ Χριστὸς ἀναγεννᾷ τὰ ἄτομα, ἐκ τῶν ὁποίων συνίσταται ἡ κοινωνία. Παραδείγματα τούτου ὑπάρχουν ἀπειράριθμα καὶ πολλὰ τοιαῦτα ἐγνώρισα αὐτοπροσώπως. Εἶναι μάταιον νὰ ἐλπίσωμεν ἀναμόρφωσιν ἢ κἂν βελτίωσιν τῆς κοινωνίας, ἂν δὲν προηγηθῇ ἡ ἀνακαίνισις τοῦ ἀτόμου. Ὅταν τὸ ἄτομον γίνῃ ***νέος ἄνθρωπος,*** τότε καὶ μόνον τότε θὰ ἀνακαινισθῇ ἡ κοινωνία.

Παρευρέθην ποτὲ εἰς μεγάλην τινὰ συνάθροισιν τῶν Μεθοδιστῶν τῆς πόλεως Χώλλ. Τὸ πολυπληθὲς ἀκροατήριον (ἐργατικοὶ ἄνθρωποι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον) ἦτο προσηλωμένον εἰς τοὺς ἰσχυροὺς καὶ συναρπαστικοὺς λόγους τῶν ὁμιλητῶν. Ἀλλ᾿ οὔτε τὸ μέγα ἐκεῖνο ἀκροατήριον οὔτε τὸ ἰσχυρὸν ἐκεῖνο κήρυγμα μὲ συνεκίνησαν τόσον, ὅσον ἡ θέα τεσσαράκοντα ἀνδρῶν, οἱ ὁποῖοι ἀπετέλουν τὴν χορῳδίαν. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ἦσαν ζωντανὴ ἀπόδειξις τῆς δυνάμεως τοῦ Χριστοῦ εἰς τὸ νὰ μεταβάλῃ τὸν ἁμαρτωλὸν εἰς νέον ἄνθρωπον. Τοὺς εἶχεν ἀποσπάσει ἡ δύναμις Αὐτοῦ ἀπὸ τὸν βόρβορον τῆς ἁμαρτίας, ὅπου ἐπὶ ἔτη ὁλόκληρα ἐκυλίοντο· τοὺς εἶχεν ἀποπλύνει διὰ τοῦ αἵματός Του· εἶχε θέσει τὸ Πνεῦμά του εἰς τὰς καρδίας των, καὶ ἰδού, ἦσαν «νέα κτίσις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ». Ἡ σωτηρία τῶν τεσσαράκοντα ἐκείνων ἀνδρῶν ἦτο ἓν βῆμα πρὸς τὴν ἐγκαθίδρυσιν τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ πόλει Χώλλ. Διότι ἐφ᾿ ὅσον οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι ἐνέμενον εἰς τὴν ἁμαρτίαν παραδεδομένοι εἰς τὴν μέθην καὶ τὴν ἀκολασίαν, δὲν θὰ ἐσημειοῦτο ἡ ἔναρξις τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν πόλιν ἐκείνην. Τοῦτο δὲ ὑπῆρξεν ἔργον τοῦ Χριστοῦ. Καὶ δὲν ὑπάρχει θαῦμα, τὸ ὁποῖον νὰ μὴ δύναται νὰ κάμῃ ὁ Κύριος,

χρησιμοποιῶν τοὺς ἀναγεγεννημένους ἀνθρώπους εἰς τὸ ἔργον τῆς κοινωνικῆς ἀναμορφώσεως. Ὅταν μεταβληθοῦν οἱ ἄνθρωποι, θὰ μεταβληθῇ καὶ ἡ κοινωνία —θὰ ἐγκαθιδρυθῇ ***ὁ νέος κόσμος,*** εἰς τὸν ὁποῖον ἕκαστος θὰ ἐμπνέεται ἀπὸ τὸ αὐτὸ πνεῦμα τῆς ἀγάπης καὶ ὑπηρετικότητος, τὸ ὁποῖον ἐπραγματοποίησεν αὐτὸς ὁ Χριστός, ὅτε ἦτο ἐπὶ γῆς. Ὅταν δὲ ἐπικρατήσῃ τὸ πνεῦμα τοῦτο, θὰ ἐκλείψουν ὅλαι αἱ διαμάχαι αἱ βιομηχανικαὶ καὶ ἐργατικαὶ μεταξὺ τῶν ἀτόμων, μεταξὺ δὲ τῶν ἐθνῶν θὰ ἐπικρατήσῃ εἰρήνη διαρκὴς καὶ ἀδιατάρακτος.

Πρὸ ἐτῶν εἰς τὴν Ἀμερικήν, εἴς κάποιαν αἴθουσαν, ὅπου ἐγίνετο θρησκευτικὴ συνάθροισις, παρετήρησα δύο μεγάλας σημαίας (τὰς σημαίας τῆς Ἀγγλίας καὶ τῆς Ἀμερικῆς), ἀνηρτημένας ἄνωθεν τῆς ἐξέδρας τῶν ὁμιλητῶν, ὑπεράνω δὲ τούτων διέκρινα μίαν μικράν, πολὺ μικρὰν σημαίαν λευκὴν μὲ σταυρὸν κυανοῦν. Ἦτο ἡ σημαία τῆς θείας λατρείας τοῦ Ἀμερικανικοῦ Ναυτικοῦ, ἡ ὁποία ὑψοῦται καὶ εἰς μεγάλας καὶ κρισίμους ὥρας τοῦ καθήκοντος. Ἄλλη σημαία δὲν ἐπιτρέπεται νὰ κυμαίνεται ὑπεράνω τῆς ἐθνικῆς σημαίας τῆς Ἀμερικῆς, πολὺ δὲ καταλλήλως εἰς τὴν συνάθροισιν ἐκείνην ἡ μικρὰ ἐκείνη σημαία εὑρέθη ὑπεράνω καὶ αὐτῆς τῆς Ἀγγλικῆς σημαίας, μαρτυροῦσα ὅτι αἱ σημαῖαι ὅλων τῶν ἐθνῶν θὰ κυματίζουν ἀδελφικῶς, ὅταν ὑπεράνω των θὰ κυματίζῃ ἡ μικρὰ σημαία τοῦ Σταυροῦ. Ὁ Σταυρὸς θὰ ἑνώσῃ τότε εἰς ἓν σῶμα ὅλας τὰς τάξεις τῆς κοινωνίας, ὅλους τοὺς λαοὺς τοῦ κόσμου καὶ θὰ ἀποτελεσθῇ κοινωνία καὶ κόσμος εἰρήνης, ἀδελφωσύνης καὶ κοινοῦ συμφέροντος.

Ἐὰν τοῦτο ἀληθεύῃ (καθὼς καὶ ἀληθεύει), φανερὸν εἶναι ὅτι δὲν θὰ κατορθώσωμεν νὰ πραγματοποιήσωμεν τὴν ἰδεώδη κατάστασιν τῆς κοινωνίας διὰ οἰκονομολογικῶν μέτρων. Δὲν λέγω ὅτι πρέπει νὰ παύσωμεν νὰ ἐπιζητῶμεν κάθε τοιαύτην μέθοδον βελτιώσεως τῆς ὑλικῆς καταστάσεως οὔτε νὰ παύσωμεν προσπαθοῦντες νὰ ἐπιτύχωμεν ἐλαφροτέρας καὶ μᾶλλον ἀνακουφιστικὰς συνθήκας τῆς ζωῆς. Ἀλλ᾽ ἂς μὴ ἐλπίσωμεν ὅτι θὰ δημιουργήσωμεν ***νέον κόσμον*** διὰ τῶν τοιούτων μέσων. Ὁ νέος κόσμος, ἡ νέα κοινωνία, θὰ πραγματοποιηθῇ μόνον, ὅταν οἱ ἄνθρωποι μεταβληθοῦν εἰς ***νέαν κτίσιν***—ὅταν τὰ ἄτομα ὑποστοῦν ***μεταβολὴν καρδίας***, ὅταν ***ἀναγεννηθοῦν***. Τοῦτο δὲ εἶναι ἔργον τοῦ Χριστοῦ, ὅστις στέκει ἕτοιμος νὰ δώσῃ τὴν δωρεὰν ταύτην εἰς πάντα τὸν ποθοῦντα αὐτήν. Ἄλλος δὲν ὑπάρχει, ὅστις νὰ δύναται νὰ ἐπιτελέσῃ τὸ θαῦμα τῆς μεταβολῆς τοῦ παλαιοῦ ἀνθρώπου εἰς νέαν κτίσιν. Καὶ ἐπαναλαμβάνω, ὅτι αὐτὸς εἶναι σήμερον ἡ μόνη ἐλπὶς σωτηρίας τοῦ πεπαλαιωμένου καὶ ἐξησθενημένου κόσμου μας, ἐπιβεβαιῶ δὲ τὴν πίστιν μου εἰς Αὐτόν, ὡς τὴν μόνην ἐλπίδα σωτηρίας διὰ τὸν κόσμον.

Οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων, ποῖον εἶναι τὸ καθῆκον ἡμῶν τῶν Χριστιανῶν καὶ τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας σήμερον;

Ὡς ἄτομον, πρέπει ἕκαστος νὰ ἀνανεώσῃ καὶ ἐνισχύσῃ τὴν πίστιν αὐτοῦ εἰς τὸν Χριστὸν καὶ εἰς τὸ Εὐαγγέλιον αὐτοῦ καὶ τὴν πεποίθησίν του εἰς τὸν προορισμὸν τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας. Ἡ δὲ Χριστιανικὴ Ἐκκλησία πρέπει νὰ συναισθανθῇ βαθύτερον τὴν εὐθύνην της ὡς πρὸς τὴν ἐπέκτασιν τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς. Πῶς δὲ θὰ ἐκτελέσῃ τὸ καθῆκον τοῦτο; Διὰ θαρραλεωτέρου καὶ σαφεστέρου κηρύγματος τοῦ Εὐαγγελίου. Ἀρκεῖ πλέον ὁ χρόνος, τὸν ὁποῖον ἐδα-

πανήσαμεν εἰς τὰ πάρεργα τῆς θρησκείας. Εἶναι καιρὸς νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς θαρραλεώτερον κήρυγμα τῶν μεγάλων ἀληθειῶν τοῦ Εὐαγγελίου, νὰ ἀναχθῶμεν εἰς τὰ βαθειά, καὶ νὰ κατέλθωμεν εἰς τὰ βάθη τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς. Διότι μόνον ἐφ' ὅσον κηρύττωμεν τὸν Χριστὸν **ὡς Σωτῆρα, ὅστις λυτρώνει τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὴν ἐξουσίαν καὶ τὴν ἀγάπην τῆς ἁμαρτίας,** δυνάμεθα νὰ ἐγγίσωμεν τὰ βάθη τῆς ψυχῆς τοῦ ἁμαρτωλοῦ. Δὲν θὰ κατορθώσωμεν τίποτε, ἐφ' ὅσον καταγινόμεθα μὲ τὰς ἐπιπολαίας ἀπόψεις τῆς θρησκείας. Πρέπει νὰ κηρύξωμεν Εὐαγγέλιον δυνάμενον νὰ πείσῃ τὸν ἄνθρωπον, ὅτι **εἶναι ἁμαρτωλὸς καὶ ἀπολωλώς,** καὶ ὅτι ὁ μόνος δυνάμενος νὰ τὸν σώσῃ καὶ νὰ τὸν μεταβάλῃ εἰς νέον κατὰ Χριστὸν ἄνθρωπον εἶναι ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστός, ὅστις εἶναι ἡ «δύναμις τοῦ Θεοῦ πρὸς σωτηρίαν».

Ἡ Χριστιανικὴ Ἐκκλησία ἔδειξε μεγίστην χλιαρότητα εἰς τὸ μέγα της καθῆκον τοῦ κηρύγματος τοῦ Εὐαγγελίου τῆς σωτηρίας καὶ ἀνακαινίσεως. Πόσον διάφορον εἶναι τὸ ἐνδιαφέρον καὶ ὁ ζῆλος τῶν κοσμικῶν ἀνθρώπων, τῶν ἐργαζομένων ὅπως εὕρουν πανάκειαν διὰ τὴν ὑπάρχουσαν κατάστασιν τῆς κοινωνικῆς καὶ βιομηχανικῆς στενοχωρίας! Κάθε ἑσπέραν νέοι πλήρεις ζήλου καὶ πεποιθήσεως εἰς τὰς ἀρχάς των κηρύττουν, ἄλλοι εἰς τὰς γωνίας τῶν ὁδῶν, ἄλλοι εἰς αἰθούσας, τὰς οἰκονομολογικάς των θεωρίας, ὡς τὴν μόνην θεραπείαν τῆς ἐπικρατούσης ἀνεργίας, ἀνεχείας καὶ δυστυχίας. Ἀλλ' ὁσονδήποτε λογικαὶ καὶ ἂν ἦναι αἱ θεωρίαι αὗται, δὲν θὰ δυνηθοῦν ποτὲ νὰ λύσουν τελικῶς τὰ προβλήματα ταῦτα,

Ἡμεῖς ὅμως, οἵτινες κρατοῦμεν τὸ φάρμακον εἰς τὰς χεῖράς μας, ἐξεύρομεν ποῖος ἐμπορεῖ νὰ θεραπεύσῃ τὴν παροῦσαν κατάστασιν καὶ νὰ μεταβάλῃ τὴν χώραν μας εἰς χώραν εὐτυχῆ. Δὲν εἶναι λοιπὸν αἶσχος οἱ μὲν πιστεύοντες ὅτι αἱ οἰκονομολογικαὶ μεταρρυθμίσεις θὰ δυνηθοῦν νὰ σώσουν τὸν τόπον μας νὰ κηρύττουν μὲ τόσον ζῆλον καὶ πεποίθησιν, ἡ δὲ Ἐκκλησία νὰ ἀμελῇ τὸ ἰδικόν της κήρυγμα; Διατί ἡ Χριστιανικὴ Ἐκκλησία νὰ ὑστερῇ εἰς ζῆλον καὶ θέρμην καὶ ἀφοσίωσιν πρὸς τὸ ὑπέρτατόν της καθῆκον, τὸ τῆς διακηρύξεως τῆς πανισχύρου δυνάμεως τοῦ Εὐαγγελίου, ἐνῷ οἱ κοσμικοὶ ἀπόστολοι τῶν οἰκονομολογικῶν μέτρων καταβάλλουν προσπάθειαν τόσον εἰλικρινῆ καὶ ἔνθερμον;

Ἀπαιτεῖται ἤδη ἐκστρατεία ἐπιθετικὴ ἐκ μέρους τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας. Ἐμείναμεν ἀρκετὸν καιρὸν εἰς τὰ προχώματα. Καιρὸς εἶναι νὰ ἐξέλθωμεν καὶ νὰ κάμωμεν ἐπίθεσιν. Ὅταν δὲ αὐτὴ ἡ Χριστιανικὴ Ἐκκλησία ἐμπλησθῇ πίστεως εἰς τὸ ἀνατεθὲν εἰς αὐτὴν Εὐαγγέλιον τῆς σωτηρίας, θὰ ἐπέλθῃ πνευματικὴ ἀναζωπύρησις, ἥτις θὰ μᾶς εἰσαγάγῃ εἰς τὸν εὐδαίμονα ἐκεῖνον νέον κόσμον, ἐν τῷ ὁποίῳ θὰ βασιλεύσῃ ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστός!

— Μὴ ἐπιθυμῆτε παρὰ ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον δύναται νὰ πραγματοποιηθῇ. Καὶ διὰ νὰ ἦσθε εὐτυχεῖς, ἐπιθυμήσατε μόνον τὰ δυνατά,—ὄχι τὰ ἀδύνατα.

— Μία Ἰνδικὴ παροιμία λέγει: Ὁ ἀνηφορίζων πρὸς τὴν κορυφὴν πλησιάζει εἰς κάθε βῆμα πρὸς τὸν κατήφορον τῆς ἀπέναντι πλευρᾶς τοῦ βουνοῦ. Βάδιζε ὅθεν ὁλοὲν ὑψηλότερα, ἀλλὰ φρόντισε νὰ σταματήσῃς εἰς τὴν κορυφήν.

Ο ΒΙΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΠΑΥΛΟΥ

[συνέχεια]

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΣΤ΄.

Ὁ Παῦλος ἐν Κορίνθῳ.

«Μετὰ δὲ ταῦτα χωρισθεὶς ὁ Παῦλος ἐκ τῶν Ἀθηνῶν, ἦλθεν εἰς Κόρινθον» (Πράξ. ιη΄. 1).

Ἡ Κόρινθος ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων ὑπῆρξε πόλις σημαντικὴ ἐμπορικῶς, στρατηγικῶς καὶ πολιτικῶς. Εἰς καιροὺς προϊστορικοὺς φαίνεται ὅτι οἱ Φοίνικες, οἱ ἀρχαιότατοι ἔμποροι καὶ θαλασσοπόροι τῆς Μεσογείου Θαλάσσης, ἵδρυσαν σταθμὸν παρὰ τὸν Ἰσθμὸν τῆς Κορίνθου, κατιδόντες τὴν σπουδαιότητα τῆς τοποθεσίας ταύτης μεταξὺ δύο θαλασσῶν (1). Κατὰ τὴν κλασσικὴν περίοδον τῆς Ἑλληνικῆς ἱστορίας ἡ Κόρινθος ἦτο μία τῶν κυριωτέρων Ἑλληνίδων πόλεων, ἱδρύουσα ἀποικίας καὶ λαμβάνουσα ἐνεργὸν μέρος εἰς τὰς διαμάχας περὶ τῆς ἡγεμονίας τῆς Ἑλλάδος, ἰδίως εἰς τοὺς πολέμους μεταξὺ Ἀθηναίων καὶ Λακεδαιμονίων. Κατὰ τὸν 3ον πρὸ Χριστοῦ αἰῶνα κατέστη ἡ πρωτεύουσα τῆς Ἀχαϊκῆς Συμπολιτείας, ὅτε δὲ περὶ τὸ ἔτος 146 π. Χρ. ἡ Συμπολιτεία αὕτη κατετροπώθη εἰς τὸν ἄφρονα αὐτῆς πόλεμον κατὰ τῶν Ρωμαίων, ἡ Κόρινθος ἐπλήρωσε τὴν ποινὴν τῆς ὅλης Συμπολιτείας. Ὁ Ρωμαῖος στρατηγὸς Λ. Μούμμιος κατέστρεψε τὴν πόλιν, ἔσφαξε τοὺς πλείστους τῶν πολιτῶν αὐτῆς, ἐπώλησεν ὡς ἀνδράποδα τὰς γυναῖκας καὶ τὰ παιδία καὶ μετέφερεν εἰς Ρώμην τοὺς θησαυροὺς καὶ τὰ σπουδαιότερα ἔργα τέχνης τῆς πόλεως. Μετὰ τὴν καταστροφὴν ταύτην ἡ Κόρινθος ἔμεινε σωρὸς ἐρειπίων ἐπὶ ἑκατὸν ἔτη, ἕως οὗ κατὰ τὸ ἔτος 46 π. Χρ. ὁ Ἰούλιος Καῖσαρ ἀπεφάσισε νὰ τὴν ἀνοικοδομήσῃ ὡς Ρωμαϊκὴν ἀποικίαν, ἐγκαταστήσας ὡς πολίτας αὐτῆς ἀπομάχους τῶν λεγεώνων του καὶ ἀπελευθέρους. Ἔλαβε δὲ τότε ἡ πόλις τὸ ὄνομα «Colonia Julia Corinthus» (ἢ «Laus Juli Corinthus») πρὸς τιμὴν τοῦ νέου ἐποικιστοῦ αὐτῆς καὶ ταχέως ἐπανέκτησε καὶ ὑπερέβη μάλιστα τὴν προτέραν αὐτῆς εὐμάρειαν καὶ σπουδαιότητα, χάρις εἴς τε τὴν αὐτοκρατορικὴν εὔνοιαν καὶ προστασίαν καὶ τὴν μοναδικὴν αὐτῆς «ἀμφιθάλασσον» τοποθεσίαν (2). Ἐστολίσθη διὰ μεγαλοπρεπῶν ναῶν καὶ δημοσίων κτιρίων καὶ ἐγένετο ἡ πρωτεύουσα τῆς Ρωμαϊκῆς ἐπαρχίας Ἀχαΐας, ἥτις εἶχε τὰ αὐτὰ περίπου ὅρια μὲ τὸ Βασίλειον τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος ἐπὶ Ὄθωνος. Ὅθεν ἐν Κορίνθῳ εὑρί-

(1) Τοῦ Φοινικικοῦ τούτου οἰκισμοῦ ἴχνη ἔχομεν τὸ παρὰ τὴν Κόρινθον «Φοινίκαιον» ὄρος, τὴν λατρείαν τῆς «Φοινίκης Ἀθηνᾶς ἐν Κορίνθῳ», καὶ ἰδίως τὴν πάνδημον ἐν Κορίνθῳ λατρείαν τῆς Ἀφροδίτης (κυριωτέρας τῶν θεοτήτων τῶν Φοινίκων), ἧς ὁ ναὸς ὑψοῦτο ἐπὶ τοῦ Ἀκροκορίνθου, ὑπηρετούμενος ὑπὸ 1000 «ἱεροδούλων».

(2) Ὁ Πίνδαρος ὀνομάζει τὸν Κορινθιακὸν ἰσθμὸν «πόντου γέφυραν». Ἐκεῖ ἐτελοῦντο κατὰ διετίαν, ἤτοι κατὰ πᾶν 1ον καὶ 3ον ἔτος ἑκάστης Ὀλυμπιάδος, τὰ ***Ἴσθμια,*** Πανελλήνιοι ἀγῶνες πρὸς τιμὴν τοῦ Ποσειδῶνος.

σκετο ἡ ἕδρα τοῦ διοικητοῦ τῆς Ἀχαΐας, ὅστις εἶχε τὸν βαθμὸν τοῦ ἀνθυπάτου. Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν λοιπὸν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου ἡ Κόρινθος ἦτο μεγαλούπολις πολιτικῶς σημαντικὴ καὶ ἐμπορικῶς πλουσία, καθ᾿ ἣν ἐποχὴν ἐκ τῶν πάλαι ποτὲ ἀντιζήλων αὐτῆς πόλεων ἡ μὲν Σπάρτη καὶ τὸ Ἄργος εἶχον περιέλθει εἰς ἀσημότητα, αἱ δὲ Ἀθῆναι, ὡς εἴδομεν, δὲν ἦσαν πλέον εἰμὴ παρακμάζουσα πόλις τῶν γραμμάτων. Ἡ Κόρινθος ἦτο τότε εἰς τὸ ἀπόγαιον τῆς ἀκμῆς καὶ ὑλικῆς εὐημερίας. Κατῳκεῖτο ὑπὸ πληθυσμοῦ ὑπερβαίνοντος τὰς 100,000, ἐκτὸς τῶν πολυαρίθμων δούλων, οὓς ὁ Ἀθήναιος ἀναβιβάζει εἰς 460,000 (ἀριθμὸν προφανῶς ἐξωγκωμένον καὶ ἀπίθανον). Ὁ πλοῦτος τῆς πόλεως καὶ ἡ μεγάλη ἐμπορικὴ κίνησις αὐτῆς προήγαγε τρομακτικῶς τὴν ἐκεῖ βασιλεύουσαν ἀκολασίαν, ἥτις κατέστη παροιμιώδης. Ὡς δ᾿ ἐκ τοῦ τεραστίου ἐμπορίου, ὅπερ διεξήγετο ἐν Κορίνθῳ, συνέρρευσεν ἐκεῖ καὶ μεγάλη παροικία Ἰουδαϊκή (1).

Ἀκριβῶς μάλιστα καθ᾿ ἣν ἐποχὴν ὁ μέγας Ἀπόστολος, ἐρχόμενος ἐξ Ἀθηνῶν, ἀπεβιβάσθη εἰς Κεγχρεάς, ἡ Ἰουδαϊκὴ αὕτη παροικία εἶχεν αὐξηθῆ σημαντικῶς διὰ Ἰουδαίων προσφάτως ἐκδιωχθέντων ἐκ Ῥώμης ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Κλαυδίου, ἕνεκα μιᾶς στάσεώς των (Πράξ. ιη΄. 2). Μεταξὺ δὲ τούτων τῶν ἐκ Ῥώμης ἐξορίστων Ἰουδαίων ὁ Παῦλος συνῆψε γνωριμίαν μετά τινος Ἀκύλα, ἐκ Πόντου καταγομένου, καὶ τῆς συζύγου του Πρισκίλλης, καὶ ἡ γνωριμία αὕτη ταχέως ὡρίμασεν εἰς Χριστιανικὴν φιλίαν καὶ ἱεραποστολικὴν συνεργασίαν (2).

Ὁ Λουκᾶς μᾶς λέγει ὅτι ἐν Κορίνθῳ ὁ Ἀπόστολος «διὰ τὸ ὁμότεχνον εἶναι, ἔμενε παρ᾿ αὐτοῖς καὶ εἰργάζετο· ἦσαν γὰρ σκηνοποιοὶ τῇ τέχνῃ». Εἴδομεν εἰς προηγούμενον κεφάλαιον ὅτι ἐν τῇ γενετείρᾳ αὐτοῦ πόλει Ταρσῷ ὁ Παῦλος

(1) Ἡ Κόρινθος εἶχε δύο λιμένας—τὰς Κεγχρεάς, ἐπὶ τοῦ Σαρωνικοῦ κόλπου, καὶ τὸ Λεχαῖον, ἐπὶ τοῦ Κορινθιακοῦ. Συνεδέοντο δὲ οἱ λιμένες οὗτοι διὰ τοῦ λεγομένου «Διολκοῦ», ἤτοι, ὁδοῦ ἁμαξιτῆς μήκους 40 σταδίων, διὰ τῆς ὁποίας τὰ μικρότερα πλοῖα μετεφέροντο ἐκ τῆς μιᾶς θαλάσσης εἰς τὴν ἄλλην, συρόμενα ἐπὶ ξυλίνων κυλίνδρων.

Ἡ ἰδέα τῆς τομῆς τοῦ Ἰσθμοῦ τῆς Κορίνθου διὰ διώρυγος, ἡ πραγματοποιηθεῖσα ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας, συχνάκις εἶχε μελετηθῆ κατὰ τὴν ἀρχαιότητα, ὡς πληροφορούμεθα ἐκ τῶν ἀρχαίων συγγραφέων. Κατὰ τὸν 6ον π. Χρ. αἰῶνα ὁ τύραννος Κορίνθου Περίανδρος, κατὰ τὸν 4ον Δημήτριος ὁ Πολιορκητής, κατὰ τὸν 1ον π. Χρ αἰῶνα ὁ Ἰούλιος Καῖσαρ, κατὰ τὸν 1ον μετὰ Χρ. αἰῶνα ὁ Καλιγούλας καὶ ὁ Νέρων, κατὰ τὸν 2ον αἰῶνα ὁ πολὺς Ἡρώδης ὁ Ἀττικός, ἐσκέφθησαν νὰ ἐκσκάψωσι διώρυγα ἐκεῖ. Ἐξ αὐτῶν μόνος ὁ Νέρων ἐπελήφθη τῆς πραγματοποιήσεως τῆς σκέψεως ταύτης, ἐγκαινιάσας μάλιστα τὸ ἔργον διὰ τῆς ἰδίαις χερσὶν ἐκσκαφῆς ὀλίγου χώματος. Ἡ ἐκσκαφὴ ἐπροχώρησεν εἰς διάστημα περίπου 1200 μέτρων ἐπὶ πλάτους 70 μ., ὁπότε διεκόπη λόγῳ ἐπαναστάσεως τῶν ἐν Γαλλίᾳ λεγεώνων καὶ οὐδέποτε κατόπιν ἐσυνεχίσθη. Τὰ ἴχνη τοῦ ἔργου τούτου τοῦ Νέρωνος ἐσῴζοντο εἰσέτι, ὅτε κατὰ τὸ 1886 ἤρξατο ἡ κατασκευὴ τῆς σημερινῆς διώρυγος.

(2) Τὰ ὀνόματα «Ἀκύλας» καὶ «Πρίσκιλλα» εἶναι Ῥωμαϊκά, ἐκ τούτου δὲ φαίνεται πιθανὸν ὅτι τὸ ἀνδρόγυνον τοῦτο ἦτό ποτε ὑπὸ τὴν προστασίαν Ῥωμαϊκῆς τινος οἰκογενείας. Ἴσως ἦσαν ἄλλοτε δοῦλοι καὶ χειροφετηθέντες προσέλαβον Ῥωμαϊκὰ ὀνόματα ἐξ εὐγνωμοσύνης πρὸς τοὺς ἐλευθερωτάς των. Βραδύτερον ἐπέστρεψαν εἰς Ῥώμην (Ῥωμ. ις΄. 3), ἀλλ᾿ ἀφοῦ προηγουμένως ἐπεσκέφθησαν μετὰ τοῦ Παύλου τὴν Ἔφεσον, ὅπου εἶχον καὶ «κατ᾿ οἶκον ἐκκλησίαν» (Α΄. Κορινθ. ις΄. 19, Πράξ. ιη΄. 18, 26). Ὕστερον δέ, καθ᾿ ἣν ἐποχὴν ὁ Παῦλος ἦτο ἐκ νέου δέσμιος ἐν Ῥώμῃ καὶ ὀλίγον πρὸ τοῦ μαρτυρίου του, τοὺς εὑρίσκομεν πάλιν ἐν Ἐφέσῳ (Β΄. Τιμ. δ΄. 19).

ἔμαθε τὴν τέχνην τοῦ σκηνοποιοῦ, ἥτις ἤκμαζεν ἐκεῖ. Ἤδη φαίνεται ὅτι μὴ ἔχων ἄλλον πόρον πρὸς ἐξοικονόμησιν τῶν πρὸς τὸ ζῆν, ἠναγκάσθη νὰ ἀσκήσῃ τὴν τέχνην του ταύτην παρὰ τῷ ὁμοεθνεῖ καὶ ὁμοτέχνῳ του Ἀκύλᾳ, ὅστις κατὰ πᾶσαν πιθανότητα δὲν ἦτο ἀκόμη Χριστιανός, ἀλλ᾽ ὅστις διὰ τῆς μετὰ τοῦ Παύλου συναναστροφῆς ταχέως μετεστράφη, αὐτὸς καὶ ἡ σύζυγός του, εἰς τὸν Χριστόν, διότι τὸ ἑπόμενον ἔτος ἐν Ἐφέσῳ ἦσαν τόσον προχωρημένοι εἰς τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ, ὥστε ἡ Πρίσκιλλα νὰ διδάξῃ τὸν Ἀπολλώ.

Ἡ συνήθεια αὕτη τοῦ μεγάλου Ἀποστόλου, νὰ ἐργάζηται διὰ τῶν ἰδίων χειρῶν πρὸς συντήρησιν ἑαυτοῦ, εἶναι ἐνδεικτικὴ τῆς ὑψηλῆς αὐτοῦ ἰδεολογίας. Καθ᾽ ὅλον του τὸν ἱεραποστολικὸν βίον ἐζήτησε νὰ καταστήσῃ ὅσον τὸ δυνατὸν «ἀδάπανον» τὸ κήρυγμά του. Εἰς τὴν Α΄. πρὸς Κορινθίους Ἐπιστολὴν (κεφ. θ΄.) ἀναπτύσσει τὴν εὐγενῆ του ταύτην ἀρχήν. «Τίς ἐκστρατεύει», λέγει, «μὲ ἴδια αὐτοῦ ἔξοδα; τίς ποιμαίνει ποίμνιον καὶ δὲν τρώγει ἐκ τοῦ γάλακτος τοῦ ποιμνίου; Ἐὰν ἡμεῖς ἐσπείραμεν εἰς ἐσᾶς τὰ πνευματικά, μέγα πρᾶγμα εἶναι ἐὰν θερίσωμεν τὰ ὑλικά σας; Ἀλλὰ δὲν μετεχειρίσθημεν τὴν ἐξουσίαν μας ταύτην, ἀλλ᾽ ὑποφέρομεν πάντα, ἵνα μὴ προξενήσωμεν ἐμπόδιόν τι εἰς τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. Ὁ Κύριος διέταξεν, οἱ κηρύττοντες τὸ Εὐαγγέλιον νὰ ζῶσιν ἐκ τοῦ Εὐαγγελίου. Πλὴν ἐγὼ οὐδὲν τοιοῦτο μετεχειρίσθην. Τίς λοιπὸν εἶναι ὁ μισθός μου; Τὸ νὰ κάμω ἀδάπανον τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ». Καὶ ἀλλαχοῦ: «Κοπιῶμεν ἐργαζόμενοι ἰδίαις χερσί» (κεφ. δ΄. 12). Καὶ πρὸς τοὺς Θεσσαλονικεῖς (Β΄. γ΄. 7—10) γράφει: «Ἐπειδὴ ... δὲν ἐφέρθημεν ἀτάκτως μεταξύ σας, οὐδὲ ἐφάγομεν δωρεὰν ἄρτον παρά τινος, ἀλλὰ μετὰ κόπου καὶ μόχθου νύκτα καὶ ἡμέραν ἐργαζόμενοι, ἵνα μὴ ἐπιβαρύνωμεν μηδένα ὑμῶν· οὐχὶ διότι δὲν ἔχομεν ἐξουσίαν, ἀλλὰ διὰ νὰ σᾶς δώσωμεν ἑαυτοὺς τύπον εἰς τὸ νὰ μιμῆσθε ἡμᾶς ... Ἐάν τις δὲν θέλῃ νὰ ἐργάζηται μηδὲ ἂς τρώγῃ».

Ἀλλ᾽ ἐκ παραλλήλου πρὸς τὴν ἔντιμον ταύτην πρὸς συντήρησίν του ἐργασίαν, ὁ Παῦλος δὲν παρημέλει τὴν ἱερὰν αὐτοῦ ἀποστολήν. Κατὰ πᾶν Σάββατον, ὅτε οἱ Ἰουδαῖοι (ἐν οἷς καὶ ὁ Ἀκύλας) παύοντες τὰ βιωτικά των ἔργα συνήρχοντο εἰς τὴν συναγωγὴν πρὸς λατρείαν τοῦ Θεοῦ των, ὁ Ἀπόστολος «διελέγετο» πρὸς αὐτούς· ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς Ἕλληνας Κορινθίους ἐκήρυττε τὸν Χριστόν. Καὶ οἱ μὲν Ἐθνικοί, παρ᾽ ὅλην τὴν τρομερὰν ἠθικὴν παραλυσίαν, ἥτις ἐβασίλευεν ἐν Κορίνθῳ, φαίνεται ὅτι ἤκουον μετὰ προσοχῆς καὶ σεβασμοῦ τὸ κήρυγμα τοῦ Παύλου· διότι μετ᾽ ὀλίγον ὁ Κύριος δι᾽ ὁράματος ἐν νυκτὶ ἐβεβαίωσεν αὐτὸν ὅτι ἔχει «λαὸν πολὺν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ». Ἀλλ᾽ οἱ Ἰουδαῖοι τῆς Κορίνθου, ὅπως καὶ οἱ τῆς Θεσσαλονίκης καὶ ἄλλων μερῶν, «ἀντετάσσοντο» εἰς τὸ κήρυγμά του καὶ «ἐβλασφήμουν». Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Ἀπόστολος τοὺς ἀπεκήρυξε καὶ ἔπαυσε συχνάζων εἰς τὴν συναγωγήν, ἤρχισε δὲ νὰ κηρύττῃ εἰς τὴν οἰκίαν εὐσεβοῦς τινος προσηλύτου, Ἰούστου ὀνόματι, ἥτις ἔκειτο παραπλεύρως τῆς συναγωγῆς. Ἐκεῖ συνήρχοντο οὐ μόνον οἱ Ἐθνικοὶ πρὸς ἀκρόασιν τοῦ Εὐαγγελίου, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν Ἰουδαίων τινές, οἵτινες ἐπίστευσαν· μεταξὺ ἄλλων καὶ αὐτὸς «ὁ ἀρχισυνάγωγος Κρίσπος μεθ᾽ ὅλου τοῦ οἴκου αὐτοῦ. Καὶ πολλοὶ τῶν Κορινθίων ἀκούοντες ἐπίστευον καὶ ἐβαπτίζοντο» (Πράξ. ιη΄. 8).

Ἡ ἐπιτυχία αὕτη τοῦ κηρύγματος τοῦ Παύλου καὶ ἡ γειτνίασις τοῦ τόπου τοῦ κηρύγματος τούτου πρὸς τὴν συναγωγὴν ἐξηρέθισε τοὺς Ἰουδαίους. Ὅθεν «ὁμοθυμαδὸν κατεπέστησαν τῷ Παύλῳ», δηλ. ἐσηκώθησαν κατ' αὐτοῦ, καὶ τὸν ἔφερον ἐνώπιον τοῦ Ρωμαίου ἀνθυπάτου [1]. Οὗτος ὀνομάζεται ὑπὸ τοῦ Λουκᾶ ἁπλῶς «Γαλλίων»· ἀλλὰ τὸ πλῆρες ὄνομά του ἦτο «Λούκιος Ἰούνιος Ἀνναῖος Γαλλίων», ὡς ἀναφέρει ὁ Πλίνιος. Ἦτο δὲ ἀδελφὸς τοῦ Στωϊκοῦ φιλοσόφου Ἀνναίου Σενέκα, διδασκάλου καὶ συμβούλου τοῦ Νέρωνος. Ὁ Σενέκας εἰς τὰ συγγράμματά του τὸν ἀναφέρει στοργικῶς ὡς ἄνδρα ἔντιμον, ἀκέραιον καὶ προσηνῆ. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον τὸν χαρακτηρίζει καὶ ὁ ποιητὴς Στάτιος. Καὶ ὁ χαρακτηρισμὸς οὗτος συμφωνεῖ πρὸς τὴν ἀφήγησιν τοῦ Λουκᾶ. Οἱ Ἰουδαῖοι κατηγόρησαν τὸν Παῦλον ὅτι «πείθει τοὺς ἀνθρώπους νὰ λατρεύωσι τὸν Θεὸν **παρὰ τὸν νόμον**», ἐννοοῦντες τὸν Μωσαϊκὸν νόμον· ἐπειδὴ δὲ ἡ Ἰουδαϊκὴ θρησκεία ἦτο «ἀνεγνωρισμένον» θρήσκευμα καὶ ἐπροστατεύετο ὑπὸ τῆς Ρωμαϊκῆς ἐξουσίας, ἤλπιζον οἱ κατήγοροι τοῦ Ἀποστόλου ὅτι, ἐὰν ἀπεδείκνυον αὐτὸν παραβαίνοντα τὸν Μωσαϊκὸν νόμον, θὰ παρεδίδετο εἰς χεῖράς των πρὸς τιμωρίαν. Ἀλλ' ὁ Γαλλίων δὲν ἦτο Πιλᾶτος οὔτε Φῆστος οὔτε Φῆλιξ, ὥστε νὰ παρασυρθῇ εἰς τοιαύτην ἄδικον ἀπόφασιν. Διὰ τοῦτο εὐθὺς ὡς διετυπώθη ἡ κατὰ τοῦ Παύλου κατηγορία, ἐδήλωσεν εἰς τοὺς κατηγόρους ὅτι ἐὰν ἐπρόκειτο περὶ παραβάσεώς τινος τῶν Ρωμαϊκῶν νόμων, εὐχαρίστως θὰ ἐδίκαζε τὴν ὑπόθεσιν· «ἀλλ' ἐὰν ἦναι ζήτημα περὶ λέξεων καὶ ὀνομάτων καὶ τοῦ νόμου ὑμῶν, ἐγὼ κριτὴς τῶν τοιούτων δὲν θέλω νὰ γίνω». Ἠννόησεν ὅτι ἐπρόκειτο περὶ σκευωρίας ὁρμωμένης ἐκ θρησκευτικοῦ φανατισμοῦ· διὰ τοῦτο πρὸ τοῦ ἀκόμη νὰ ἀπολογηθῇ ὁ κατηγορούμενος [2], ἐκήρυξεν ἑαυτὸν ἀναρμόδιον καὶ «ἐξεδίωξεν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ βήματος».

Ἡ ἀπόφασις αὕτη βεβαίως θὰ ἐκίνησε τὴν ὀργὴν τῶν Ἰουδαίων. Οἱ παριστάμενοι ὅμως Ἕλληνες Ἐθνικοὶ ἐπωφελήθησαν τῆς εὐκαιρίας, ἵνα ἐκδηλώσωσι τὸ κατὰ τῶν Ἰουδαίων μῖσός των. «Καὶ ἐπιλαβόμενοι πάντες οἱ Ἕλληνες Σωσθένην τὸν ἀρχισυνάγωγον ἔτυπτον ἔμπροσθεν τοῦ βήματος· καὶ οὐδὲν τούτων τῷ Γαλλίωνι ἔμελεν.» Ὁ Γαλλίων, ὡς φαίνεται, ἐθεώρησεν ὅτι ἡ ὀχλοκρατικὴ αὕτη τιμωρία ἤξιζεν εἰς τοὺς φανατικοὺς τούτους καὶ μισαλλοδόξους Ἑβραίους, οἵτινες εἶχον τολμήσει νὰ φέρωσιν ἐνώπιόν του τοιαύτην κατηγορίαν· διὰ τοῦτο οὐδόλως ἐπενέβη εἰς τὴν βιαιοπραγίαν ταύτην.

Ἡ τοιαύτη ἔκβασις τῆς δίκης τοῦ Ἀποστόλου ἐνώπιον τοῦ ἀνθυπάτου ἀναμφιβόλως ὑπεβοήθησε τὸ ἔργον αὐτοῦ. Μάλιστα, δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι τὸ ἔσωσεν ἐκ καταστροφῆς. Διότι ἐὰν ἐπετύγχανον οἱ Ἰουδαῖοι τὴν καταδίκην τοῦ Παύλου, αὐτὸς μὲν τοὐλάχιστον θὰ ἀπηλαύνετο τῆς Κορίνθου, οἱ δὲ νεοφώτιστοι Κορίνθιοι Χριστιανοὶ θὰ ὑφίσταντο δεινὸν διωγμὸν ἐκ μέρους οὐ μόνον τῶν Ἰου-

---

(1) Πράξ. ιη' 12: «ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸ βῆμα». Οἱ Ρωμαῖοι διοικηταὶ τῶν ἐπαρχιῶν, ἀσκοῦντες καὶ τὴν δικαστικὴν ἐξουσίαν, ἐδίκαζον καθήμενοι ἐπὶ ἕδρας ἐπισήμου (sella curulis), τοποθετημένης δημοσίᾳ εἰς τόπον τινὰ ἢ αὐλὴν δημοσίου καταστήματος ἐπὶ βάθρου ἢ βήματος ὑψωμένου. Τοιουτοτρόπως ἡ λέξις «βῆμα» κατήντησε κατὰ συνεκδοχὴν νὰ σημαίνῃ «δικαστήριον».

(2) Πράξ. ιη'. 14: «μέλλοντος τοῦ Παύλου ἀνοίγειν τὸ στόμα».

δαίων, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν Ἐθνικῶν, οἵτινες θὰ διετίθεντο δυσμενῶς κατὰ τῶν Χριστιανῶν, ὡς ἐκ τῆς ἐτυμηγορίας τοῦ ἀνθυπάτου. Ἀλλ' ἡ συνοπτικὴ ἀπόρριψις ὑπὸ τοῦ Γαλλίωνος τῆς κατὰ τοῦ Παύλου κατηγορίας διέθεσε τοὺς Ἐθνικοὺς ὑπὲρ τοῦ Χριστιανοῦ ἱεραποστόλου· καὶ δὲν δυνάμεθα νὰ ἀμφιβάλωμεν ὅτι κατόπιν τούτου καὶ τὰ ἀκροατήρια τοῦ Παύλου ἐπυκνώθησαν καὶ πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸν Χριστόν, οἵτινες ἄνευ τῆς ὡς ἄνω δίκης δὲν θὰ ἐμάνθανον τίποτε περὶ τοῦ Χριστιανοῦ ἱεραποστόλου καὶ τοῦ κηρύγματός του (1).

Ὁ Παῦλος παρέμεινεν ἐν Κορίνθῳ ἓν καὶ ἥμισυ ἔτος, «διδάσκων ἐν αὐτοῖς τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ» (Πράξ. ιη'. 11). Ἀλλ' ἐκτὸς τῆς καθημερινῆς του ἐργασίας ὡς σκηνοποιοῦ καὶ τοῦ ἔργου τοῦ κηρύγματος, ὁ Ἀπόστολος «συνείχετο τῷ πνεύματι»· ἀνησύχει διὰ τὴν νεαρὰν ἐκκλησίαν, ἣν εἶχεν ἀξιωθῆ νὰ φυτεύσῃ ἐν Θεσσαλονίκῃ. Ὡς εἴδομεν, εἶχε πέμψει ἐξ Ἀθηνῶν πρὸς τοὺς ἐν Θεσσαλονίκῃ τὸν Τιμόθεον. Ἤδη εἰς Κόρινθον κατέφθασαν ὅ τε Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος, οὗτος μὲν ἐπιστρέφων ἐκ Θεσσαλονίκης, ἐκεῖνος δὲ ἐξ ἄλλης τινος ἀποστολῆς, περὶ ἧς οὐδὲν γνωρίζομεν. Καὶ μαθὼν ὁ Ἀπόστολος παρὰ τοῦ Τιμοθέου πῶς ἔχουσι τὰ τῆς ἐν Θεσσαλονίκῃ ἐκκλησίας, συνέταξε τὰς δύο Πρὸς Θεσσαλονικεῖς Ἐπιστολάς, πρώτας ἐξ ὅλων τῶν μεγαλειωδῶν ἐπιστολῶν του, αἵτινες ἀποτελοῦσι συστηματοποιημένην ὁλόκληρον τὴν Χριστιανικὴν διδασκαλίαν.

Αἱ εἰδήσεις, ἃς ἐκόμισεν ὁ Τιμόθεος ἐκ Θεσσαλονίκης, ἦσαν καὶ εὐχάριστοι καὶ μὴ εὐχάριστοι. Οἱ Θεσσαλονικεῖς Χριστιανοὶ εἶχον μείνει σταθεροὶ εἰς τὴν πίστιν διὰ μέσου σκληρῶν διωγμῶν· εἶχον ὅμως εἰσχωρήσει μεταξὺ αὐτῶν καί τινες πλᾶναι. Πολλοὶ ἐξ αὐτῶν, παρερμηνεύοντες τὰ ὅσα ὁ Ἀπόστολος τοὺς εἶχε διδάξει ἐκ στόματος περὶ τῆς δευτέρας ἐνδόξου παρουσίας τοῦ Χριστοῦ, ἐπερίμενον ταύτην ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν, ἤρχισαν δὲ ἀφ' ἑνὸς μὲν νὰ ἀνησυχῶσι περὶ τῆς τύχης τῶν συγγενῶν καὶ φίλων των, οἵτινες εἶχον ἀποθάνει ἀφοῦ ἔγειναν Χριστιανοί, ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ ἐγκαταλείπωσι τὰ βιοποριστικά των ἔργα (ἅτινα ἐθεώρουν ὡς πάρεργα πλέον, ἀφοῦ ἡ ἔλευσις τοῦ Κυρίου ἦτο ἐπὶ θύραις) καὶ νὰ ζητῶσι συντήρησιν ἀπὸ τὰ εὐκατάστατα μέλη τῆς ἐκκλησίας. Αἱ πλᾶναι αὗται ἠπείλουν νὰ ἐπιφέρωσι τὴν διάσπασιν τῆς ἐκκλησίας. Καὶ κατ' αὐτῶν ἀντεπεξέρχεται ὁ Ἀπόστολος εἰς τὴν πρώτην αὐτοῦ Πρὸς Θεσσαλονικεῖς ἐπιστολήν.

Ἐν πρώτοις, ἐπαινεῖ τὴν πίστιν καὶ ἀγάπην των καὶ τὴν ἐν αὐτοῖς «ὑπομονὴν τῆς ἐλπίδος», ἀποκαλῶν αὐτοὺς «τύπους», ἤτοι, ***παράδειγμα,*** εἰς πάσας τὰς ἐκκλησίας ὅπου «ἐξήχησεν» ἡ φήμη τῆς πίστεώς των. Κατόπιν ἔρχεται εἰς τὸ ζήτημα τῶν «κεκοιμημένων, ἵνα μὴ λυπῆσθε καθὼς καὶ οἱ λοιποί, οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα»,

(1) Οἱ ἀποτελέσαντες τὴν πρώτην ἐκκλησίαν τῶν Κορινθίων ἦσαν κατὰ τὸ πλεῖστον ἐκ τῶν μεσαίων καὶ κατωτέρων κοινωνικῶν τάξεων. Βραδύτερον γράφων πρὸς αὐτοὺς ὁ Παῦλος (Α'. Κορ. ά. 26), τοῖς ὑπενθυμίζει ὅτι ἦσαν «οὐ πολλοὶ σοφοὶ κατὰ σάρκα, οὐ πολλοὶ δυνατοί, οὐ πολλοὶ εὐγενεῖς». Τινὲς ἐξ αὐτῶν μάλιστα εἶχον κυλισθῆ εἰς τὴν περὶ αὐτοὺς ἐπικρατοῦσαν διαφθοράν, πρὶν ἢ γνωρίσωσι τὸν Χριστὸν (αὐτόθι, ς'. 11). Κρῖσπος, ὁ μεταστραφεὶς ἀρχισυνάγωγος, ἦτο πιθανῶς ἐκ τῶν ὀλίγων πεπαιδευμένων μελῶν τῆς ἐκεῖ ἐκκλησίας. Ὁ πρῶτος Κορίνθιος προσήλυτος ἦτο Στεφανᾶς τις, μετὰ τῆς οἰκογενείας του· ὁ Παῦλος ἀποκαλεῖ τὴν οἰκογένειαν Στεφανᾶ «ἀπαρχὴν τῆς Ἀχαΐας» καὶ λέγει ὅτι τὰ μέλη αὐτῆς «ἀφιέρωσαν ἑαυτοὺς εἰς τὴν διακονίαν τῶν ἁγίων» (Α'. Κορ. ις'. 15).

καὶ ὑπενθυμίζει εἰς αὐτοὺς ὅτι πάντες θὰ ἀναστηθῶσιν ἐκ νεκρῶν κατὰ τὴν δευτέραν τοῦ Κυρίου παρουσίαν, ὅσοι δὲ τυχὸν πιστοὶ θὰ ἦναι ἀκόμη ζῶντες «ἁρπαγησόμεθα ἐν νεφέλαις εἰς ἀπάντησιν τοῦ Κυρίου εἰς ἀέρα καὶ οὕτω πάντοτε σὺν Κυρίῳ ἐσόμεθα». Ἀλλὰ τὸ πότε θὰ λάβῃ χώραν ἡ δευτέρα ἐπιφάνεια τοῦ Κυρίου· οὐδεὶς γνωρίζει ἡ ἡμέρα ἐκείνη θὰ ἔλθῃ ὡς «κλέπτης ἐν νυκτί». Διὰ τοῦτο τὸ μόνον καθῆκον τοῦ Χριστιανοῦ εἶναι νὰ ἀγρυπνῇ καὶ νὰ ἐργάζηται νηφαλίως, ὥστε νὰ ἦναι ἕτοιμος εἰς πᾶσαν στιγμὴν νὰ ὑποδεχθῇ τὸν Κύριον.

(ἀκολουθεῖ)

Ο ΙΑΠΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΟΣ-ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΑΓΑΒΑ

Μεταξὺ τῶν ἐξεχουσῶν προσωπικοτήτων τοῦ ὅλου Χριστιανικοῦ κόσμου τῆς ἐποχῆς μας, εἶναι ὁ Ἰάπων ἱεραπόστολος Τογιοχίκο Καγάβα.

Γεννηθεὶς τῷ 1888, εἶναι ἀκόμη νέος, πλὴν ἡ μέχρι σήμερον δρᾶσις τοῦ θαυμασίου τούτου ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ ὑπερβαίνει τὸ ἔργον ὁλοκλήρου βίου ἄλλων. Τέκνον Βουδδιστῶν γονέων, ἐξεπαιδεύθη ἀπὸ μικρᾶς ἡλικίας εἰς τὴν σοφίαν τοῦ Κομφουκίου, ὅταν δὲ πρὸς ἐκμάθησιν τῆς Ἀγγλικῆς ἐνεγράφη εἰς τὸ γυμνάσιον τῆς πόλεως Tokushima, εἰς τὸ ὁποῖον ἡ γλῶσσα αὕτη ἐδιδάσκετο ὑπὸ τοῦ ἱεραποστόλου κ. Myers, ὅστις ἀντὶ παντὸς ἄλλου ἐγχειριδίου μετεχειρίζετο τὴν Ἁγίαν Γραφήν, ἐγνώρισε καὶ τὸν Χριστιανισμόν, τοῦ ὁποίου τὴν παρήγορον ἐνίσχυσιν ἀπήλαυσεν, ὅταν διάφοροι συμφοραὶ ἠθικαὶ καὶ οἰκονομικαὶ ἔπληξαν τὴν οἰκογένειάν του. Ὀρφανός, ἦτο ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν τοῦ θείου του, ὅστις τὸν προώριζε διὰ πανεπιστημιακὰς σπουδάς· ἀλλ' ὁ νέος εἶχεν ἤδη ἀποφασίσει νὰ ἀκολουθήσῃ ἄλλην ὁδὸν καὶ ἠρνήθη νὰ ἐγγραφῇ εἰς τὸ πανεπιστήμιον, διὰ τοῦτο δὲ καὶ ἀπεκληρώθη ὑπὸ τοῦ θείου του. Ὁ Καγάβα τότε ἐνεγράφη εἰς τὴν θεολογικὴν σχολὴν τῶν Ἀμερικανῶν ἱεραποστόλων τῆς πόλεως Kobe. Κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐκεῖ φοιτήσεώς του, προσβληθεὶς ὑπὸ φυματιώσεως ἠναγκάσθη νὰ διακόψῃ τὰς σπουδάς του καὶ ἔμεινεν ἐπὶ ὁλόκληρον ἔτος εἴς τι παραθαλάσσιον χωρίον, χάριν τῆς ὑγείας του. Ἐκεῖ ἔζησε μεταξὺ τῶν ἁλιέων, ἐξοικειούμενος μὲ τὰς δυσκολίας καὶ τὰς περιπετείας τοῦ βίου των. Ἐκεῖ ἔλαβε τὴν πρώτην κατεύθυνσιν πρὸς τὸ ἔργον τῆς ζωῆς του. Ὅταν δὲ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν σχολήν, δὲν ἔπαυσε νὰ ἐπισκέπτεται τὰς πτωχοτέρας καὶ ἐλεεινοτέρας συνοικίας τῆς πόλεως πρὸς μελέτην τῶν συνθηκῶν τῆς ζωῆς τῶν κατοίκων· καὶ μετὰ τὸ πέρας τῶν θεολογικῶν του σπουδῶν ἐγκατεστάθη μεταξὺ τῶν πεπτωκότων καὶ ἀπερριμμένων ὑπὸ τῆς κοινωνίας, ὅπως τοῖς φέρῃ τὴν συμπάθειαν καὶ παρηγορίαν του. Ἐκεῖ ἔζησεν ἐπὶ 4 $^1/_2$ ἔτη, μεθ' ὃ μετέβη εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας χάριν εὐρυτέρων θεολογικῶν σπουδῶν, ἐγγραφεὶς καὶ τελειοποιηθεὶς εἰς τὴν θεολογικὴν σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου Princeton. Ὅταν ἐπανέκαμψεν εἰς τὴν Ἰαπωνίαν, ἤρχισε τὸ ἔργον τῆς ζωῆς του μεταξὺ τῶν κατωτέρων τάξεων τῆς κοινωνίας, νυχθημερὸν ἐργαζόμενος πρὸς πνευματικὴν αὐτῶν ἀνύψωσιν καὶ πρὸς ὑλικὴν βελτίωσιν τῆς καταστάσεώς των. Εἰς τὸ ἔργον τοῦτο, νυμφευθεὶς κατὰ τὸ 1910, ἀπέκτησεν ἐξαί-

ρετον συνεργάτιδα καὶ βοηθὸν εἰς τὸ ἔργον τῆς αὐτοθυσίας—τὴν σύζυγόν του.

Ὁ Καγάβα φέρει πάντοτε τὴν ἁπλῆν ἐνδυμασίαν τῆς ἐργατικῆς τάξεως. Ἐπὶ πολλὰ ἤδη ἔτη πάσχει ἐξ ὀφθαλμίας, ἥτις ὀξύνεται κατὰ καιρούς, καὶ τότε μένει σχεδὸν τυφλός, κατατρυχόμενος ὑπὸ σφοδρῶν πόνων. Διὰ νὰ δυνηθῇ τότε νὰ ἀναγνώσῃ, ἀναγκάζεται νὰ κάμῃ χρῆσιν ἰσχυροῦ μεγεθυντικοῦ φακοῦ. Ἡ πάθησις αὕτη δι᾿ ἕνα κοινωνικὸν ἐργάτην καὶ συγγραφέα εἶναι τραγικὴ δοκιμασία, ἀλλ᾿ ὁ Kagawa φέρει τὸ φορτίον του ἡρωϊκῶς. Ἡ ζωή του εἶναι ὅλως ζωὴ ἀγάπης ὑπὲρ τῶν ἄλλων· δίδει ὅ,τι ἔχει, κρατῶν δι᾿ ἑαυτὸν μόνον τ᾿ ἀπολύτως ἀναγκαῖα.

Ἡ διδασκαλία του εἶναι ζωηρὰ καὶ παραστατική· ὁμιλῶν κάμνει συχνὴν χρῆσιν τοῦ μαυροπίνακος. Ἔχει τεραστίαν μνήμην· δύναται νὰ ἀπαγγείλῃ ἐκ στήθους ὁλόκληρα τμήματα τῆς Ἁγίας Γραφῆς καὶ ἄλλων βιβλίων. Ἡ ζωηρά του πίστις εἶναι μεταδοτική. Χαρά του εἶναι νὰ ἀνομολογῇ ἑαυτὸν ὀπαδὸν τοῦ Χριστοῦ καὶ νὰ τὸ διακηρύττῃ παντοῦ. Τὴν ἡμέραν του ἀρχίζει ἐγειρόμενος λίαν πρωῒ πρὸς πνευματικὴν ἐπικοινωνίαν μετὰ τοῦ Θεοῦ, ὡς δ᾿ ἐκ τούτου εἶναι φαιδρός, χαροποιός, καλοκάγαθος, ἀγχίνους καὶ φίλος ὅλου τοῦ κόσμου.

Ὑπὸ τὴν ποιμαντορικὴν ἐποπτείαν του ἔχει τρεῖς ἐκκλησίας εἰς τρεῖς πόλεις τῆς Ἰαπωνίας — τὸ Τόκιο, τὴν Ὀσάκαν καὶ τὸ Κόμπε. Τὸ κυριώτερόν του ὅμως ἔργον εἶναι τὸ κοινωνικόν, μεταξὺ τῶν κατοίκων τῶν πενιχροτέρων συνοικιῶν τῶν πόλεων τούτων. Ἐδῶ ἡ δρᾶσις του ἀποβλέπει τὰς ὑλικὰς ἀνάγκας τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων καὶ τὰς πνευματικάς. Παρέχει ὅσην δύναται ὑλικὴν βοήθειαν, διοργανώνει σχολεῖα διὰ τὰ πτωχὰ παιδιὰ καὶ κηρύττει τὸ Εὐαγγέλιον τῆς ἀγάπης τόσον ἔξω εἰς τοὺς δρόμους, ὅσον καὶ ἐντὸς τῶν ἐκκλησιῶν.

Κατὰ τοὺς τόσον καταστρεπτικοὺς σεισμοὺς τοῦ 1923 ὁ Καγάβα διωργάνωσε σταθμοὺς βοηθειῶν, εἰς τοὺς ὁποίους ἐδίδετο γάλα εἰς τὰ βρέφη καὶ τοὺς ἀσθενεῖς· ἤνοιξεν ἐργοστάσια καὶ ἄλλα κέντρα ἐργασίας διὰ τὰς γυναῖκας καὶ παιδία, συνέστησε κλινικὰς καὶ ἄλλα κέντρα φιλανθρωπικῆς δράσεως. Καθ᾿ ἑκάστην δὲ ἑσπέραν ἐκήρυττε τὸ Εὐαγγέλιον εἰς πολυπληθῆ ἀκροατήρια, μὲ ἀποτέλεσμα ὅτι εἰς τὸ διάστημα 2—3 μηνῶν ἐπεστράφησαν ἐκ τῆς εἰδωλολατρείας εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν 3,700 ψυχαί.

Τοῦ ἀνθρώπου τούτου τὴν ἀξίαν δὲν ἐξετίμησε καὶ τὸ δὲ ἔργον του κατ᾿ ἀρχὰς παρεγνώρισεν ἡ Ἐκκλησία, θεωρήσασα αὐτὸν ὡς ριζοσπαστικὸν καὶ ἐπικίνδυνον διὰ τὴν εἰρήνην αὐτῆς. Ἀλλὰ καὶ ἡ Κυβέρνησις τὸν ἔβλεπε μετὰ δυσπιστίας, κυρίως λόγῳ τῆς μεταξὺ τῶν ἐργατικῶν τάξεων δράσεώς του, θεωρήσασα αὐτὸν ὄργανον τῆς Ρωσσίας, ζητοῦν νὰ ἐπαναστατήσῃ τὰς κατωτέρας τάξεις κατὰ τῆς Κυβερνήσεως — μάλιστα δὲ ἐφυλακίσθη ὁ Καγάβα, ὅτε τῷ 1921 ὑπεστήριξε τὰ δικαιώματα τῶν ἐργατικῶν πρὸς τὴν Κυβέρνησιν. Ἀλλὰ τέλος ἐπείσθη ἡ Κυβέρνησις περὶ τοῦ πραγματικοῦ σκοποῦ τῆς δράσεώς του, κατανοήσασα δὲ πόσον θὰ ἦτο χρήσιμος ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ὡς μέσον συννενοήσεως μεταξὺ τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν ἐργατικῶν, ἠκύρωσε τὸ βούλευμα, διὰ τοῦ ὁποίου εἶχε φυλακισθῇ ὁ Καγάβα καὶ ἀκολούθως τὸν διώρισε μέλος τῆς ἐπιτροπῆς, ἥτις εἶχε συσταθῇ πρὸς μελέτην τῶν ἐργατικῶν προβλημάτων. Σήμερον ὁ Καγάβα χαίρε

τὴν ἐμπιστοσύνην τῆς Ἰαπωνικῆς Κυβερνήσεως, ἥτις συμβουλεύεται αὐτὸν ὡς ἐμπειρογνώμονα εἰς τὰ ζητήματα ταῦτα. Εἰς πᾶσαν δὲ ἔνστασιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν, ὁ Καγάβα ἀπαντᾷ διὰ τοῦ συνθήματος τοῦ ἔργου του, ὅπερ ἀποτελεῖ καὶ μίαν πρόκλησιν διὰ τὰς ἐκκλησίας: «**Ἓν ἑκατομμύριον ψυχῶν διὰ τὸν Χριστόν!**».

Δὲν εἶναι ὅμως μόνον ἱεροκῆρυξ καὶ κοινωνιολόγος ὁ Καγάβα, ἀλλὰ καὶ συγγραφεὺς ἀκούραστος. Ἀπὸ τὸ 1910 μέχρι σήμερον ἔχει συγγράψει περὶ τὰ πεντήκοντα βιβλία —θρησκευτικά, φιλοσοφικὰ καὶ κοινωνιολογικὰ καὶ ἄλλα πολλὰ λαϊκὰ δημοσιεύματα, ἱστορίας διὰ τὰ παιδιά, ποιήματα καὶ ἄλλα παρομοίας φύσεως. Γίνονται δὲ ἀνάρπαστα τὰ δημοσιεύματά του· ἓν θρησκευτικὸν τοιοῦτον διὰ τὸν λαὸν ἐπωλήθη εὐθὺς εἰς 50,000 ἀντίτυπα, ἕτερον δὲ —ἡ αὐτογραφία του — εἰς 150,000 ἀντιτύπων. Κατ᾽ ἔτος δὲ ἐκδίδει πέντε ἢ ἓξ νέα βιβλία, τὸ προϊὸν τῆς ἀγάπης τῆς ὑπερχειλιζούσης καρδίας του.

Ὑπὸ τὴν ὤθησιν τοῦ παραδείγματος τοῦ ἀκουράστου τούτου πρωταγωνιστοῦ τοῦ ἔργου τοῦ Κυρίου, ἡ Εὐαγγελικὴ Ἐκκλησία τῆς Ἰαπωνίας συνέταξε σπουδαιότατον πρόγραμμα κοινωνικῆς Χριστιανικῆς δράσεως, τὸ ὁποῖον ἐτιτλοφορήθη: «**Ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ**». Σκοπὸς τῆς προσπαθείας ταύτης εἶναι ὅπως κάθε μέλος τῆς ἐκκλησίας δράσῃ ὑπὲρ τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς.

Τὸ πρόγραμμα τοῦτο εἶναι τριπλοῦν. Ὁ γενικὸς αὐτοῦ σκοπὸς εἶναι, νὰ ὁδηγηθοῦν πρὸς τὸν Χριστὸν ἓν ἑκατογμύριον Ἰαπώνων, μερικώτερον δὲ αἱ ἐνέργειαι αὐτοῦ κατατάσσονται εἰς **τρία τμήματα**, τῶν ὁποίων τὸ πρῶτον ἐνεκαινιάσθη κατὰ τὸ 1900, τὸ δεύτερον ἀπὸ τὸ 1931, τὸ δὲ τρίτον, ὑπὲρ τοῦ ὁποίου γίνονται ἀπὸ πολλοῦ προετοιμασίαι, θὰ ἀρχίσῃ κατὰ τὸ 1932. Σκοπὸς τοῦ μὲν πρώτου **εἶναι εὐαγγελιστικός,** τοῦ δευτέρου **ἐκπαιδευτικὸς** καὶ τοῦ τρίτου **οἰκονομικός,** ἐπὶ τῇ βάσει τῆς διδασκαλίας καὶ τῶν παρακαταθηκῶν τοῦ Χριστοῦ. Κατὰ τὸ 1930 ἡ Εὐαγγελικὴ Ἐκκλησία τῆς Ἰαπωνίας ἐφήρμοσε δύο νέας μεθόδους εὐαγγελιστικῆς δράσεως. Ἡ πρώτη συνίσταται εἰς τὴν σύμπραξιν ὅλων τῶν θρησκευτικῶν ὀργανώσεων, πάσης ἀποχρώσεως. Τὴν σημασίαν μιᾶς τοιαύτης συμπράξεως δυνάμεθα νὰ ἐννοήσωμεν, ἐὰν φαντασθῶμεν μίαν συνεννόησιν καὶ συνεργασίαν τῆς Ὀρθοδόξου Ἀν. Ἐκκλησίας μετὰ τῆς Ἀγγλικανικῆς καὶ τῶν ἄλλων Εὐαγγελικῶν Ἐκκλησιῶν εἰς μίαν κοινὴν Χριστιανικὴν προσπάθειαν ἁρμονίας, ἀγάπης καὶ ἀλληλοβοηθείας, πρὸς ἐκχριστιανισμόν, φερ᾽ εἰπεῖν, τῶν Μωαμεθανῶν. Ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀπὸ κοινοῦ εὐαγγελιστικῆς δράσεως διωργανώθησαν ἐν Ἰαπωνίᾳ, κατὰ τὸ 1930, 85 μισαραὶ τοπικαὶ ἐπιτροπαί, ἀντιπροσωπευόμεναι ὑπὸ μιᾶς κεντρικῆς μικτῆς ἐπιπροπῆς, τῆς ὅλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας ἐν Ἰαπωνίᾳ, πρὸς τὸν εὐαγγελιστικὸν τοῦτον σκοπόν. Ἤδη ἐφάνησαν ἀποτελέσματα λίαν ἐνθαρρυντικὰ τῆς συνεργίας ταύτης—ἡ αὔξησις τῶν συναθροίσεων τῶν 1,800 ἐκκλησιῶν τῆς Ἰαπωνίας κατὰ 10,000 ἰδιαιτέρας συναθροίσεις, εἰς τὰς ὁποίας παρῆσαν 262,000 ἀτόμων, καὶ ἡ ἔγγραφος ἀνομολόγησις τῆς εἰς Χριστὸν πίστεώς των, ὑπὸ 11,500 ἀτόμων. Σπουδαιότατον ὅμως ἀποτέλεσμα τῆς συνεργασίας ταύτης τῶν κατὰ μέρος τοπικῶν ἐκκλησιῶν εἶναι ἡ ἀναγνώρισις τῆς ἑνότητος τῶν Χριστιανῶν καὶ τῆς κοινῆς ὑπο-

χρεώσεως ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ παντὸς μέλους Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας, νὰ ἐργασθῇ ὑπὲρ τῆς ἐπιστροφῆς τῶν ψυχῶν εἰς τὸν Χριστόν.

Τὸ ἕτερον μέρος τοῦ νέου τούτου προγράμματος τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Ἰαπωνίας ἀποβλέπει εἰς τὴν χρησιμοποίησιν τοῦ τύπου. Νέον ἑβδομαδιαῖον περιοδικὸν «Ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ» ἐτέθη εἰς κυκλοφορίαν καὶ πωλεῖται ἀντὶ ἑνὸς γροσίου (1 sen), πολλὰ δὲ φυλλάδια καὶ πνευματικὰ βιβλία πωλοῦνται εἰς τιμὰς προσιτὰς εἰς πάντας. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον αἱ δύο μεγάλαι Βιβλικαὶ Ἑταιρεῖαι, ἡ Βρεττανικὴ καὶ ἡ Ἀμερικανική, παρέχουν εἰς εὐτελεστάτην τιμὴν τὸ Εὐαγγέλιον (10 γρόσια) εἰς τὸ ἔργον τοῦτο τοῦ τύπου καὶ ἄλλοι ἐκδοτικοὶ οἶκοι συμπράττουν.

Ὁ ***δεύτερος σκοπός,*** ὃν ἐπιδιώκει τὸ γενικὸν πρόγραμμα τῆς πνευματικῆς, προσπαθείας ἐν Ἰαπωνίᾳ, εἶναι ἡ ἐκπαίδευσις —καὶ κυρίως, ὁ καταρτισμὸς παντὸς ἀνθρώπου ὡς ἐργάτου εἰς τὸ ἔργον τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Ἀποβλέπει ἐπὶ τοῦ παρόντος εἰς τὸν καταρτισμὸν 5,000 λαϊκῶν ἱεροκηρύκων, ὡς βοηθῶν τῶν ποιμένων εἰς τὰς ἐκκλησίας τῶν πόλεων, ὡς ἱεροκηρύκων δὲ καὶ διδασκάλων τοῦ λαοῦ εἰς τὰ χωρία. Πρὸς τοῦτο οἱ μαθητευόμενοι διαμένουν ἐπὶ ἕνα μῆνα συνεχῶς ἐν τοῖς διδασκαλείοις, καταρτιζόμενοι εἰς τὰς Γραφὰς καὶ πρακτικῶς. Τοιαῦτα προπαρασκευαστικὰ διδακτήρια συνεστήθησαν 15 κατὰ τὸ 1930, εἰς τὰ ὁποῖα οἱ χωρικοὶ ἐδιδάσκοντο τὰς ἀληθείας τῆς Γραφῆς, τὴν στοιχειώδη κοινωνιολογίαν τῶν χωρικῶν, τὴν ἱστορίαν τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τῶν διαφόρων Χριστιανικῶν ἀδελφοτήτων, ἐλάμβανον δὲ καὶ μαθήματα ξυλουργικῆς, ἀγρονομίας, κλπ. Τὴν δ᾽ ἑσπέραν ἤκουον διαλέξεις ἐπὶ διαφόρων συναφῶν θεμάτων. Ἡ ἐλπὶς τοῦ Καγάβα εἶναι νὰ πληθυνθῶσι τὰ διδακτήρια, ὄχι μόνον μεταξὺ τῶν ἀγροτῶν ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ βιομηχανικὰ κέντρα, τὰ ἐργοστάσια καὶ τὰ ἐμπορικὰ κέντρα τῶν πόλεων, οὕτως ὥστε ἄμισθοι ἐργάται τοῦ ἔργου τῆς Βασιλείας νὰ εὑρίσκωνται εἰς κάθε γωνίαν τῆς Ἰαπωνίας, Τοιαῦτα δὲ διδακτήρια, μὲ πρόγραμμα ἑνὸς ἔτους, ἐλπίζει νὰ ἱδρύσῃ εἰς ἑκάστην τῶν 43 ἐπαρχιῶν τῆς Αὐτοκρατορίας. Ὁ πληθυσμὸς τῆς Ἰαπωνίας εἶναι πολὺ μᾶλλον ἀστικὸς παρ᾽ ὅ,τι ἐν Τουρκίᾳ. Κατὰ τὴν τελευταίαν στατιστικὴν τῆς Τουρκίας, 80 % τοῦ πληθυσμοῦ εἶναι ἀγρόται ἢ κάτοικοι κωμοπόλεων μὲ ὀλιγωτέρους τῶν 5,000 κατοίκων, μόλις δὲ 20 % κατοικοῦν εἰς τὰς πόλεις. Εἰς τὴν Ἰαπωνίαν τοὐναντίον 50 % τοῦ ὅλου πληθυσμοῦ εὑρίσκεται εἰς τὰς πόλεις, ὑπάρχουν δὲ ἐν Ἰαπωνίᾳ δύο πόλεις μεγαλείτεραι τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἐκ τούτου ἡ ἀνάγκη καλλιεργείας τοῦ ἐργατικοῦ στοιχείου τῶν πόλεων ὅπως δοθῇ Χριστιανικὴ κατεύθυνσις εἰς τὴν ἰδεολογίαν αὐτῶν.

Τὸ ***τρίτον*** μέρος τοῦ προγράμματος τοῦ Καγάβα εἶναι τὸ τῆς ***ἀλληλοβοηθείας*** διὰ συνεταιριστικῶν ἐπιχειρήσεων. Πρὸ τῆς ἐνάρξεως τούτου, συνεκλήθησαν τέσσαρες συνδιασκέψεις, εἰς τὰς ὁποίας συνεζητήθησαν τὰ ἀποβλέποντα εἰς τὴν κοινωνικὴν πλευρὰν τῶν ἀφορώντων τὴν Ἐκκλησίαν ζητημάτων. Ἀπεφασίσθη δὲ ὅπως ἡ πρώτη ἐμφάνισις τῆς ἀλληλοβοηθείας γίνῃ διὰ τῆς ἱδρύσεως Ἀσφαλίσεως κατὰ τῆς ἀσθενείας ἀντὶ πληρωμῆς 30 γροσίων (30 sen μηνιαίως ὑφ᾽ ἑκάστου μέλους, ἀνθ᾽ ὧν λαμβάνει ἐν περιπτώσει ἀσθενείας ἥτις ἀποκλείει ἀπὸ πᾶσαν ἐργασίαν 40 yen (40 παρ. Τουρκίας) κατὰ μῆνα Ἡ προσπάθεια αὕτη ζητεῖ νὰ διεγείρῃ ἔτι περισσότερον τὴν σύμπραξιν τῶν ἰατρῶν καὶ νοσοκόμων, ἀνεξαρτήτως

τοῦ συμφέροντος, οὕτως ὥστε ἡ Ἐκκλησία σύσσωμος νὰ συναισθάνεται ἐκ πείρας τὴν γλυκύτητα τῆς ἐντολῆς τοῦ Χριστοῦ: «*Ἀλλήλων τὰ βάρη βαστάζετε*».

Ἡ Ἰαπωνία ἔχει σήμερον 250,000 Χριστιανῶν πολιτῶν. Ὅταν δὲ πραγματοποιηθῇ τὸ ὄνειρον τοῦ Καγάβα καὶ προστεθοῦν ἀκόμη ***ἓν ἑκατομμύριον ψυχῶν ὑπὲρ τοῦ Χριστοῦ,*** ἡ ἐξ αὐτῶν εὐλογία θὰ εἶναι εὐλογία ὄχι μόνον διὰ τὴν Ἰαπωνίαν, ἀλλὰ καὶ δι᾽ ὁλόκληρον τὸν κόσμον!

Ἄς δεώμεθα τῷ Κυρίῳ, ὅπως εὐλογήσῃ καὶ εὐοδώσῃ τὰς ἐνεργείας τοῦ δούλου του Καγάβα ἵνα ἐπέλθῃ πνευματικὴ ἀναζωπύρωσις ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἰαπωνίας, οὕτως ὥστε νὰ ἀρχίσῃ ἡ πνευματικὴ ἀναμόρφωσις ὁλοκλήρου τῆς χώρας συμφώνως πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει. ***Κάρολος Ρίγγς.***

ΔΥΟ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΤΑΙ

ΣΥΓΚΡΙΣΙΣ ΚΑΓΑΒΑ ΚΑΙ ΓΚΑΝΔΗ

Κι᾽ οἱ δυὸ ζοῦν πτωχικά, ἀποκηρύττοντες δι᾽ ἑαυτοὺς τὸ χρῆμα καὶ τὴν ἀκίνητον περιουσίαν. Ὁ Καγάβα μάλιστα, συγγραφεὺς ἀκαταπόνητος καὶ ἀπλήστως ἀναγινωσκόμενος, διαθέτει τὸ προϊὸν τῶν πωλήσεων τῶν ἔργων του ὑπὲρ τῶν πτωχῶν. Καὶ ὁ μὲν καὶ ὁ δὲ ἀποστρέφονται τὴν βίαν καὶ ζητοῦν νὰ ἐπιβληθοῦν διὰ τῆς ἀγάπης. Καὶ ἀμφότεροι πραγματοποιοῦν εἰς τὴν ζωήν των ὁλοκλήρως τὰς ἀρχάς, τὰς ὁποίας πρεσβεύουν, καὶ κατὰ τοῦτο καταισχύνουν τοὺς Χριστιανούς, οἱ ὁποῖοι λέγουν: «Κύριε, Κύριε», ἀλλὰ δὲν πράττουν ὅσα ἐντέλλεται ὁ Κύριος.

Ὑπάρχει ὅμως μεγάλη διαφορὰ μεταξὺ τῶν δύο μεταρρυθμιστῶν, ἀφ᾽ ἑνὸς μὲν ὡς ἐκ τῆς διαφορᾶς τοῦ ἐθνικοῦ των περιβάλλοντος καὶ τῶν μακραιώνων ἐθνικῶν των παραδόσεων, ἀφ᾽ ἑτέρου δὲ ὡς πρὸς τὴν μέθοδον, διὰ τῆς ὁποίας ἐπιδιώκουν τὰς μεταρρυθμίσεις των. Ὁ Γκάνδι ἐμφανίζει πρωτογενεῖς συνθήκας ζωῆς, ἀποκρούων πᾶσαν ἐκ τῆς ἀναπτύξεως τῆς βιομηχανίας τῆς Ἑσπερίας βελτίωσιν. Ὁ Καγάβα δέχεται καὶ χρησιμοποιεῖ ὅσα ἐκ τῆς Δύσεως συντελοῦν εἰς τὴν ὑλικὴν καὶ τὴν ἠθικὴν εὐημερίαν ἑνὸς λαοῦ.

Τὸ πρόγραμμα τῶν δύο μεταρρυθμιστῶν διαφέρει ριζικῶς: Τοῦ μὲν Γκάνδι στηρίζεται ἐπὶ τῆς παθητικῆς ***ἀντιστάσεως,*** τῆς ***μὴ συμμορφώσεως,*** τοῦ δὲ Καγάβα ἐπὶ τῆς ***συνεργασίας.*** Ὁ Καγάβα συνεργάζεται μὲ τὴν κυβέρνησιν καὶ τὰς δημοσίας καὶ δημοτικὰς ἀρχάς, καὶ διὰ τούτων ἠδυνήθη νὰ προκαλέσῃ σπουδαίας νομοθετικὰς μεταρρυθμίσεις, ἀφορώσας τὴν γυναῖκα καὶ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν, ὡς π. χ. τὴν ἀπαγόρευσιν τῆς εἰς τὰ Ἰαπωνικὰ ὀρυχεῖα προσλήψεως γυναικείας ἐργασίας, καὶ τὴν νυκτερινὴν ἐργασίαν εἰς τὰ βαμβακοκλωστήρια. Τῇ πρωτοβουλίᾳ του ἱδρύθη ὁ «Λευκὸς Σταυρὸς» ὑπὲρ τῶν φυματιώντων παιδιῶν, ἡ κατὰ τῆς ἀσθενείας καὶ τῆς ἀνεργίας ἀσφάλισις, τὸ ἔργον τῆς ἀντιλήψεως τῶν

λεπρῶν, ἡ σύστασις νυκτερινῶν σχολείων διὰ τοὺς ἐργάτας καὶ ἡμερησίων ἀσύλων διὰ τὰ μικρὰ παιδία, τῶν ὁποίων οἱ γονεῖς ἐργάζονται τὴν ἡμέραν. Κάμνει διαλέξεις ἐπὶ δημοσιονομικῶν καὶ ἄλλων ζητημάτων τῆς ἡμέρας, διευθύνει δύο ἐφημερίδας, συντηρεῖ δύο κλινικὰς ὑπὸ χριστιανοὺς ἰατροὺς καὶ νοσοκόμους, καὶ ἐκτὸς ὅλων αὐτῶν εἶναι συγγραφεὺς χαλκέντερος, γόνιμος, ἐκδίδων περίπου 50 νέα ἔργα κατ᾿ ἔτος, εἰς τὰ ὁποῖα περιλαμβάνονται καὶ λαϊκὰ καὶ παιδικὰ ἀναγνώσματα ἐκτὸς τῶν σοβαρῶν θρησκευτικῶν καὶ δημοσιονομικῶν ἔργων.

Πρωτίστως ὅμως ὁ Καγάβα εἶναι ***ἐργάτης τοῦ Εὐαγγελίου*** — «κρᾶμα», ὡς τὸν ἐχαρακτήρισεν Ἀμερικανός τις, «πρακτικῆς συνέσεως καὶ μυστικισμοῦ, ἄνθρωπος τοῦ ὁποίου οἱ πόδες στηρίζονται ἐπὶ τῆς γῆς μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, τὸ δὲ πνεῦμα εὑρίσκεται ἐν τῷ οὐρανῷ, μετὰ τοῦ Θεοῦ». Κηρύττει τακτικὰ τάς Κυριακὰς εἰς μίαν ἀπὸ τὰς πτωχοτέρας καὶ μᾶλλον δυστυχισμένας συνοικίας τῆς πόλεως. Κάμνει ὁμιλίας εἰδικὰς ἐπὶ τῆς Ἁγίας Γραφῆς τρὶς ἕως πεντάκις τῆς ἑβδομάδος εἰς τὰς διαφόρους Εὐαγγελικὰς Ἐκκλησίας, ὁπότε ἡ συρροὴ τοῦ κόσμου γίνεται τόση, ὥστε ἐδέησε νὰ τεθῇ μικρόν τι δικαίωμα εἰσόδου, τὸ ὁποῖον διατίθεται ὑπὲρ τοῦ ἔργου ἑκάστης τῶν ἐκκλησιῶν ἐκείνων. Περιέρχεται τὰς πόλεις κηρύττων τὴν διὰ τοῦ Χριστοῦ σωτηρίαν, καρπὸς δὲ τῶν κηρυγμάτων τούτων εἶναι ἡ ἐπιστροφὴ πολλῶν ἐκ τῆς εἰδωλολατρείας εἰς τὸν Χριστόν. Ὅλην δὲ τὴν ποικίλην καὶ ἐπίπονον ταύτην δρᾶσιν, τὴν διεξάγει μὲ σωματικὴν κατάστασιν ὄχι καλήν, διότι διῆλθέ ποτε τὸ πρῶτον στάδιον τῆς φυματιώσεως, ἕνεκα τοῦ ὁποίου ἠναγκάσθη νὰ μείνῃ ἀργὸς ἐπὶ ὁλόκληρον ἔτος. Πῶς κατορθώνει ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας νὰ πραγματοποιῇ τοιοῦτο εὐρὺ πρόγραμμα ἐργασίας, πρέπει νὰ θεωρηθῇ ἀληθὲς θαῦμα.

Ἀλλ᾿ ἡ ριζικὴ διαφορὰ μεταξὺ τῶν δύο μεταρρυθμιστῶν εἶναι ὅτι ὁ μὲν Γκάνδι εἶναι ***ἐθνικιστὴς Ἰνδός,*** ὁ δὲ Καγάβα Χριστιανὸς ἐν τῇ πλήρει σημασίᾳ τῆς λέξεως. Ἀνέλαβον καὶ οἱ δύο νὰ φέρουν τὸ φορτίον τοῦ λαοῦ των· ἀλλ᾿ ὁ μὲν Γκάνδι τὸ φέρει μόνος, καμπτόμενος ὑπὸ τὸ βάρος, ἐνῷ παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ Καγάβα βαδίζει ὁ φαεινὸς Σύντροφος τῆς ἀνθρωπότητος — ὁ Χριστὸς — ἐκ τοῦ ὁποίου ἀκτινοβολεῖ ἀνεξάντλητος δύναμις καὶ χαρὰ διαρκής.

***

Παραθέτομεν κατωτέρω ἓν ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ βιβλίου τοῦ Καγάβα «Ἡ ἐπὶ τοῦ Ὄρους Ὁμιλία τοῦ Χριστοῦ»:

«Ἐπὶ μακρὸν ἡ μελαγχολικὴ Ἀνατολὴ ἀναμένει φῶς. Ἀλλὰ τὸ φῶς οὔτε ἐξ Ἀνατολῆς οὔτε ἐκ Δυσμῶν ἔρχεται, ἀλλὰ μόνον ἔσωθεν. Ἐὰν δὲν εἰσχωρήσῃ εἰς τὴν ψυχὴν ὁ Αἰώνιος Λόγος, δὲν θὰ σηκωθῇ ποτὲ ὁ πέπλος τῆς μελαγχολίας ἀπὸ τὸ πρόσωπον τῆς Ἀνατολῆς.

»Σκεπτόμενος ἐπὶ τῶν πραγμάτων τούτων, ἔχω περιέλθει ὅλην τὴν ὑφήλιον διὰ τῆς προσευχῆς. Τὸ πάλαι ἐνομίζετο ἀπαραίτητος διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τῆς ψυχῆς ἡ προσκύνησις εἰς τοὺς Ἁγίους Τόπους. Σήμερον ὅμως τὸ ἀληθὲς προσκύνημα, ἡ ἀληθὴς ἀποδημία εἰς τόπους ἱερούς, εἶναι πνευματική. Ἡ ψυχὴ ὑψοῦται, καὶ ἐν τῇ πνευματικῇ της πτήσει δὲν θέλει ὁδηγὸν καλλίτερον ἀπὸ τὸν Χριστόν, ἐν τῇ ἐπὶ τοῦ Ὄρους ὁμιλίᾳ Αὐτοῦ».

ΠΟΙΚΙΛΑ

— ***Μεσαιωνικὰ περίεργα.*** — Ἡ Ρωμαϊκὴ Ἐκκλησία δὲν ἔπαυσε τὴν βιομηχανίαν τῶν ***ἁγιοποιήσεων*** καὶ δὲν περνᾷ χρόνος χωρὶς νὰ καταταχθοῦν εἰς τὸ πλῆθος τῶν ἤδη ὑπαρχόντων ἁγίων νέοι τοιοῦτοι. Πρὸ τῆς ἁγιοποιήσεως ὅμως διεξάγεται σωστὴ «δίκη», κατὰ τὴν ὁποίαν ἐξετάζονται τὰ ὑπὲρ καὶ τὰ κατὰ τοῦ ὑποψηφίου διὰ τὸ ἀνώτατον τοῦτο ἀξίωμα.

Εἰς τὸ Τάγμα τῶν Θρησκευμάτων, ὅπως ἀποκαλεῖται ἡ παπικὴ ἐπιτροπή, ἡ διευθύνουσα τὸ ζήτημα αὐτό, ὑπάρχει βιβλίον, εἰς τὸ ὁποῖον ἀπὸ αἰώνων ἐγγράφονται ὅλαι αὐταὶ αἱ δίκαι ἁγιοποιήσεως. Ὅταν ὑποβληθῇ ἡ ὑποψηφιότης ἑνὸς ἁγίου, ἀμέσως ἐγγράφεται τὸ ὄνομά του εἰς τὸν κατάλογον τῶν ὑποψηφίων καὶ ἀρχίζει ἡ διαδικασία. Σχηματίζεται εἰδικὸς φάκελλος, εἰς τὸν ὁποῖον μαζεύονται ὅλα τὰ στοιχεῖα τὰ ὑπὲρ καὶ τὰ κατὰ τοῦ ὑποψηφίου.

Ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη ἐδημοσίευσε προχθὲς τὸν νέον πλήρη κατάλογον τῶν τοιούτων ὑποψηφίων. Ὁ προηγούμενος κατάλογος περιελάμβανε 328 δίκας. Εἶχε δὲ ἐκδοθῇ πρὸ δεκαετίας. Ὁ σημερινὸς κατάλογος περιλαμβάνει 551 δίκας. Ἐννοεῖται δὲν εἶνε ὅλοι ὑποψήφιοι ***ἅγιοι,*** ἀλλὰ πολλοὶ εἶνε ὑποψήφιοι ***ὅσιοι,*** βαθμὸς κατωτέρου ἁγίου.

Εἰς τὸν νέον κατάλογον ὑποψηφίων τὰ πρωτεῖα κατέχουν οἱ Ἰταλοὶ μὲ 271 ἁγιοποιησίμους, δηλαδὴ περισσότεροι ἀπὸ τοὺς ἡμίσεις ὑποψηφίους. Μετ᾽ αὐτοὺς ἔρχονται οἱ Γάλλοι μὲ 116. Ὅλα τὰ Παπικὰ κράτη ἀντιπροσωπεύονται εἰς τὸν πρωτότυπον αὐτὸν κατάλογον.

Περίεργος εἶνε ἡ μελέτη τῆς κοινωνικῆς τάξεως, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκουν οἱ ὑποψήφιοι ἅγιοι. Μεταξὺ αὐτῶν εἶνε πάπαι, ἡγεμόνες, κληρικοί, καθηγηταὶ πανεπιστημίων, καλόγηροι, σιδηροδρομικοὶ ὑπάλληλοι, ὅπως ὁ πρώην σταθμάρχης τοῦ Τουρίνου Παῦλος Περάτσο.

Εἰς τὸν κατάλογον αὐτὸν εἶνε προσέτι καὶ τρεῖς βασίλισσαι — ἡ Κουνεγόνδη τῆς Πολωνίας, ὁ ὁποία ἀπέθανε κατὰ τὸ 1298, ἡ Μαρία Κλοτίλδη, βασίλισσα τῆς Σαρδηνίας καὶ ἡ Μαρία Χριστίνα, βασίλισσα τῆς Νεαπόλεως, ἀποθανοῦσαι ἡ μὲν πρώτη τῷ 1802, ἡ δὲ δευτέρα τῷ 1836.

Ἡ διεξαγωγὴ τῆς δίκης ἑνὸς ἁγιοποιησίμου εἶνε περιεργοτάτη, διατηροῦσα ὅλον τὸν μεσαιωνικὸν μυστικισμόν. Διότι πρόκειται περὶ πραγματικῆς δίκης. Ἡ ἐπιτροπή, ἀποτελουμένη ἀπὸ ὡρισμένα ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας πρόσωπα, συνέρχεται καὶ ἀκούει τὴν ἔκθεσιν ὅλων τῶν ἀρετῶν καὶ ἐν γένει ὅλων τῶν λόγων, οἱ ὁποῖοι συντρέχουν εἰς τὴν ἀποδοχὴν τῆς προτάσεως. Ὑποβάλλεται ὁ φάκελλος, ὁ περιέχων τὴν δικογραφίαν πρὸς ἐξέτασιν. Ἡ δικογραφία κατὰ τὸ πλεῖστον ἀποτελεῖται ἀπὸ καταθέσεις διαφόρων πιστῶν βεβαιούντων ὅτι ὁ ὑποψήφιος ἔζησε Χριστιανικὸν βίον καὶ ἔκαμε ἀγαθὰς πράξεις.

Ἐναντίον τῶν ἐπιχειρημάτων τούτων ὁμιλεῖ ***«ὁ δικηγόρος τοῦ διαβόλου»***, ὅπως εἰρωνικῶς ἀποκαλεῖ ὁ λαὸς τῆς Ρώμης τὸν κληρικόν, ὁ ὁποῖος εἶνε διωρισμένος ἀπὸ τὸν Πάπαν ὡς εἰσαγγελεύς, δηλαδὴ ὡς κατήγορος. Καὶ ὁ ὁποῖος προορισμὸν ἔχει νὰ ἀναφέρῃ ὅλα τὰ ἐπιχειρήματα, τὰ ὁποῖα εἶνε ἀντίθετα εἰς τὴν ἁγιοποίησιν. Ἡ ἀπόφασις τοῦ δικαστηρίου διαβιβάζεται εἰς τὸν Πάπαν, ὁ ὁποῖος οὐδόλως ὑποχρεοῦται ἀπὸ τὴν τοιαύτην ἀπόφασιν, δυνάμενος δι᾽ ὡρισμένους λόγους νὰ μὴ τὴν δεχθῇ ἢ τὴν τροποποιήσῃ. Συνήθως ὅμως σήμερον καμμία ὑποψηφιότης, γενομένη δεκτὴ ἀπὸ τὸ δικαστήριον, δὲν ἀπορρίπτεται ἀπὸ τὸν Πάπαν

ΣΥΜΒΟΥΛΑΙ ΠΡΟΣ ΤΑ ΤΕΚΝΑ ΜΟΥ

— Πρὶν κατακλιθῆτε, ἀναθεωρήσατε τὰς πράξεις τῆς ἡμέρας καὶ καταστρώσατε τὸ πρόγραμμα τῆς αὔριον.

— Κάλλιον νὰ σᾶς ζηλεύουν παρὰ νὰ ζηλεύητε. Ἡ ζηλοτυπία εἶναι μία ἀρρώστια. Ὅποιος δύναται εἰλικρινῶς νὰ χαρῇ διὰ τὴν εὐτυχίαν τοῦ ἄλλου, εἶναι καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος εὐτυχής.

— Κοπιάζει κανεὶς ὀλιγώτερον διὰ ν᾽ ἀποκτήσῃ πλοῦτον ἐντίμως παρὰ δι᾽ ἀθεμίτων μέσων.

— Δὲν ὑπάρχει μεγαλειτέρα εὐτυχία ἀπὸ ἐκείνην, τὴν ὁποίαν δίδει τὸ προϊὸν ἐργασίας ἐντίμου καὶ συνετῆς.

— Ἡ ὑπερηφανία ἀρχίζει μὲ τὴν πληθώραν τῶν ἀγαθῶν· ὁδηγεῖ πρὸς τὴν πτωχείαν καὶ τελειώνει εἰς τὴν αἰσχύνην.

— Ὁ πάππος τοῦ Προέδρου τῆς Γερμανικῆς Δημοκρατίας Χίντεμπουργ ἔγραψέ ποτε εἰς τὸν υἱόν του: «Ὁ θυμὸς ποτὲ δὲν παρήγαγε τίποτε τὸ καλὸν ἢ εὐγενὲς εἰς τὸν κόσμον».

G. Lakhovsky.

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΤΟΥ "ΑΣΤΕΡΟΣ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ,,

ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1931

[Οἱ ἀριθμοὶ ἀναφέρονται εἰς τὰς σελίδας]

Ἀγαθότης τοῦ Κυρίου, ἡ 33
Ἀγγελία, ἡ καλή 353
Ἁγίας Γραφῆς, Κυριακὴ τῆς 321
» » , τὸ φῶς τῆς 321
Ἁγία Γραφὴ ἐν Κίνᾳ, ἡ 215
» » , τί εἶναι ἡ 333
» » παρηγορία ἐθνῶν 323
Ἁγιασμὸς 105
Ἀλληλεπίδρασις 149
Ἁμαρτία ἀσφαλῶς τιμωρεῖται, ἡ 38
Ἀμερικ. Βιβλ. Ἑταιρίας, ἔκθεσις 340
Ἀνάστασις 97
Ἀναμορφώσεως, τὸ μόνον μέσον 367
Ἀπολογητικὰ 69
Ἀπόστολοι (διήγημα) 28, 59, 90, 119
Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν, ἐγκύκλιος .. 15
Ἀστυνομικὴ αὐθαιρεσία 183
Βίος καὶ ἔργον Ἀποστόλου Παύλου 11, 39, 73, 109, 141, 165, 205, 264, 297, 342, 372
Βιβλικαὶ Ἑταιρίαι, αἱ ἄλλαι 341
Βλέπειν τὸν Κύριον 124
Βραχύτης τῆς ζωῆς, ἡ 7
Βρεττ. Βιβλ. Ἑταιρίας, ἔκθεσις 336
Γεγονότα ἀρχαιολογικὰ καὶ φαντασίαι τῆς Ἀνωτ. Κριτικῆς 22, 49, 82
Γνῶμαι μεγάλων ἀνδρῶν περὶ Ἁγίας Γραφῆς 328
Γνῶσις—ἀλήθεια 285
Δεισιδαιμονίας, περὶ 18
Διατί πικραίνεις τὸν ἄλλον; 287
Εἰρήνη ὑμῖν 197
Ἐκκλησιαστικὴ δικαιοσύνη 188
» τέχνη 279
Ἐκκλησιῶν, ἕνωσις 171
Ἐλευθερία 65
Ἐπάνοδος εἰς τὴν πίστιν 52
Ἐπὶ γῆς εἰρήνη 358
Ζυγός, εἰς τί χρησιμεύει ὁ 228
Ζωὴ 193
Θρησκεία καὶ πολιτ. ἐλευθερία 157
Θρησκείας, ἡ ἐπιβολὴ τῆς 211
Ἱερὰ Γραφὴ καὶ ἠθική 341
Ἱ. Ἱστορίας καὶ τοπογραφίας, σχέσις 114
Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ, αἱ νίκαι 239
Καγάβα 377
Κομμουνισμός, ὁ 283
Κρίσις πνευματικὴ 289
Λῃστής, ὁ μετανοῶν 104
Λυχνίαι, αἱ πέντε 126
Μαζαμὲ Συνέδριον, τὸ ἐν 304
Μαρτυρία τῆς Γραφῆς, ἡ 87
Μεταμόρφωσις τοῦ Σωτῆρος 225
Μεταρρυθμισταί, δύο 381
Νεολαίας, ἡ σπουδαιότης τῆς 153
Νίκη τοῦ νικηθέντος 185
Παγκ. Εὐαγγελικὸς Σύνδεσμος 314
Παρακαταθήκη, ἡ καλὴ 161
Παύλου ὁμιλία ἐπὶ Ἀρείου Πάγου ... 244
Πεντηκοστὴ 129
Πνευματικὸς φόρος, ὁ 247
Ποικίλα 32, 64, 95, 127, 158, 192, 223, 254, 288, 319, 383
Προφητεῖαι τῆς Ἁγ. Γραφῆς, αἱ, 233, 270, 307, 350, 361
Ρωμαιοκαθολικὴ ἀνεξιθρησκεία 88
Σκέψεις Χριστιαν. πείρας 26
Σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ, ὁ 230
Συνείδησις, ἡ 294
Ταπεινοφροσύνη 135
Τέκνα Θεοῦ 251
Τόλστοϊ καὶ αἱ Γραφαί, ὁ 56
Τοπογραφία τῶν ἱερῶν τόπων, ἡ 219
Ὑποταγὴ 102
Χαρισμάτων, περὶ πνευματικῶν. 175, 208
Χρίσμα ἀπὸ τοῦ Ἁγίου, τὸ 257
Χριστιανικῆς Προσπαθείας, Σύλλογος, 216
Χριστιανικὴ ζωή, ἡ 261
Χριστιανικὴ σταδιοδρομία 2
Χριστοῦ, αἱ ἀπαντήσεις τοῦ 277
Χριστούγεννα 356